O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
INV.N

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◆ № 127 (9.471) 2000 йил 25 октябрь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

Хабарингиз борми?

ТОШКЕНТЛИК ҲАМШИРА

мамлакат кўрик-танловининг ғолибасидир

Дарҳақиқат, шундай. Ушбу суратда қувонч билан, бир даста анвойи гуллар ҳамда «Тико» машинасининг калитини қўлида ушлаб турган Наргиза Содиқова «Ҳамшира-2000» республика кўрик-танловининг якунловчи босқичи ғолибаси бўлди.

Пойтахтимизнинг муҳташам «Туркистон» саройида бўлиб ўтган «Ҳамшира-2000» республика кўрик-танловининг якунловчи босқичида мамлакатимиз вилоятларида ўтказилган танлов босқичининг ўн тўрт ғолиби ўзаро беллашдилар. Тошкентдаги 17-клиник касалхонанинг ҳамшираси Наргиза Содиқова ўзининг билимдонлиги ва зукколиги билан барчани лол қолдирди ва ғолиблик шоҳсупасини эгаллади. У танлов ҳайъати аъзолари томонидан «Ҳамширалар маликаси» деб тан олинди ва «Тико» автомашинаси билан тақдирланди.

Ҳаммадан ҳам Наргиза Содиқова меҳнат қилаётган жамоа учун у эришган бу зафар айниқса, қувончли бўлди. Ғолибани жамоанинг аҳил аъзолари чин қалбдан муборакбод этиб, инсон саломатлигини сақлашдек савобли ва хайрли ҳамда олижаноб ишда унга янгидан-янги зафарлар тиладилар. Бунга жавобан Наргиза Содиқова бундан буён ҳам бутун билими ва маҳоратини инсонлар саломатлигини сақлашдек олижаноб ишга бахшида этиш ниятида эканлигини изҳор қилди.

Кўрик-танловнинг якунловчи босқичида қатнашган пойтахт вилояти Шошилинч тиббий маркази бўлими ҳамшираси Мадина Иброҳимовага иккинчи, Самарқанд вилоятининг Каттақўрғон шаҳар поликлиникаси ҳамшираси Шаҳло Евгашевага учинчи ўрин насиб этди. Жиззахлик Мунира Исоқова танловнинг энг ёш иштирокчиси, қорақалпоғистонлик Зинаида Жумаева эса энг олисдан келган иштирокчи сифатида тақдирланишди.

«Ҳамшира-2000» республика кўрик-танловининг якунловчи босқичи ғолибларига танлов ташкилотчилари ҳам ҳомийларининг қимматбаҳо эсдалик совғалари тантанали равишда топширилди.

(Ўз мухбиримиз).

СУРАТДА: «Ҳамшира-2000» республика кўрик-танловининг якунловчи босқичи ғолибаси, шаҳримиздаги 17-клиник касалхона ҳамшираси Наргиза Содиқова.

Тоҳир Ниғматуллин олган сурат.

ДАВР САДОСИ

«Тошкент оқшоми»

БАРЧА МАНБАЛАРДАН ОЛИНГАН СЎНГГИ ХАБАРЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «2000 йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишни тугаллаш ва 2001 йил ҳосили учун агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказишга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида» қарор қабул қилди.

● Республика матбуотида куни кеча Тошкентда ўз ишини ниҳоясига етказган «Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш: наркотикларнинг ноқонуний савдоси, уюшган жиноятчилик ва терроргчиликка қарши курашга интеграциялашган ёндашув» мавзуидаги халқаро анжуман қабул қилган ҳужжатлар — Марказий Осиёда наркотикларнинг ноқонуний савдоси, уюшган жиноятчилик ва терроргчиликка қарши кураш бўйича ҳамкорликнинг устувор йўналишлари ва Декларация эълон қилинди.

● **Кеча** Олий Мажлис Ёшлар ишлари қўмитасида ўтказилган йиғилишда «Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлур» шиори остида умумий таълим мактаб ўқувчиларининг «Олимпиада-2001» республика спорт мусобақаларини ўтказиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

● Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Республика «Офарин» жамғармасининг таъсис йиғилиши бўлиб ўтди.

● Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида Италиянинг мамлакатимиздаги элчихонаси ва Италия ташқи савдо институти билан биргаликда ташкил этилган «Маркетинг назарияси ва амалиёти» мавзуидаги семинар ўтказилди.

● Сурхондарё вилоят ҳокимлигида келгуси йилнинг кузида Термиз шаҳрининг 2500 йиллигини ўтказишга тайёргарлик кўриш ва уни байрам қилишга бағишланган мажлис бўлиб ўтди.

● Урганч пахта тозалаш заводи 350 тонна юксак сифатли пахта толасини Сингапур ва Буюк Британияга жўнатди.

● Очиқ турдаги «Хўжаободконсерва» акциядорлик жамиятида маҳаллий навдаги олмалардан олинган «Олтин олма» шарбатли ичимликлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

● «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпаниясида Ўзбекистон билан Люксембург ўртасида ҳаво алоқаларига доир ҳамкорликни кенгайтириш кўзда тутилган битимлар имзоланди.

● Хат ва юкларни исталган манзилга етказиб бериш бўйича Халқаро экспресс почта ҳисобланувчи Ўзбекистон — Америка сервис қўшма корхонаси — «UPS»нинг Бухоро филиали иш бошлади.

● Республика Хотин-қизлар қўмитасида Ўзбекистон хотин-қизлар нодавлат нотижорат ташкилотларининг «Меҳр» бирлашмасининг таъсис йиғилиши бўлиб ўтди.

● Ўзбекистон Миллий матбуот марказида «Шаҳидлар хотираси» хайрия жамғармасининг мустамлакачилик даври қурбонларига бағишланган янги нашрлари тақдимоти бўлиб ўтди.

● **Кеча** Киночилар уйининг катта залида Ўзбекистон халқ артистлари Шукур Бурхонов, Олим Хўжаев ва Сойиб Хўжаевларнинг 90 йиллигига бағишланиб атоқли актёрлар ҳаёти ва ижодига бағишланган фотокўргазма очилди. **Кеча**дан Киночилар уйининг кичик залида ушбу санъаткорлар иштирок этган фильмларнинг бошланган намойиши **бугун** ва **эртага** ҳам давом этади.

● **Эртага** пойтахтимиздаги Алишер Навоий номли Санъат саройида Малайзия кино ҳафталигининг тантанали очилиш маросими бўлади. 31 октябргача ўтказиладиган кино ҳафталиги кунларида Малайзия халқининг бугунги ҳаёти, қувончию ташвишлари ҳақида ҳикоя қиладиган учта бадиий фильм намойиш этилади.

ЖАҲОНДА

● **Бугун** Россия Федерацияси Бош вазири М. Касьянов Туркия ҳудудидан ўтадиган газ қувурини улаш маросимидаги иштироки билан ўзининг Туркияга қилган расмий ташрифини ниҳоясига етказади. Қайд қилиб ўтилганидек, М. Касьяновнинг Туркия раҳбарияти билан олиб борган музокаралари муваффақиятли кечди — икки мамлакат ўртасидаги товар айланмаси қарийб икки баробарга ошириладиган бўлди.

● **Бугун** АҚШ Давлат котиби М. Олбрайт Пхеньяндан Сеулга келади. Маълумки, у Шимолий Корея раҳбари Ким Чен Ир билан ракеталарни ишлаш ва экспорт қилишга оид, шунингдек, АҚШ Президенти Б. Клинтоннинг КХДРга эҳтимоли кўзда тутилган ташрифи билан боғлиқ самарали музокаралар олиб борди.

● Литва сейми ўзининг янги спикерини сайлади. «Янги Иттифоқ» партиясининг етакчиси А. Паулаускас Литва сеймининг янги раҳбари бўлди. Бундан ташқари Литва Президенти В. Адамкус мамлакатнинг янги Бош вазири Р. Пактос номзодини сейм тасдиғига тавсия этди.

● Чехия Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Молдова фуқаролари учун визали тартибни жорий қилди.

● Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти Югославиянинг янги ҳукуматига ЕХҲТга қўшилиш таклифини маълум қилди. Бу ҳақда ЕХҲТнинг амалдаги раиси Бенита Ферреро-Вальднер Югославия Президентига махсус хат ҳам йўллади.

● Ашгабат шаҳридан 30 километр узоқликда биринчи дренаж коллекторига пойдевор қўйиш маросими ўтказилди. Шундай қилиб Қорақумдаги энг катта сунъий кўл қурилиши бошлаб юборилди. Лойиҳанинг умумий қиймати 6 миллиард доллар туради.

● Ереванда МДҲ мамлакатларининг ядро энергетикасидан тинч мақсадларда фойдаланиш бўйича кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда атом электр станцияларидаги хавфсизлик даражасини ошириш муаммолари муҳокама қилинди.

● **Кеча** Исроил Бош вазири Э. Барак фавқулодда ҳукумат бошқаруви билан музокара олиб борди. Унинг «Ликуд» партияси етакчиси А. Шарон билан ўтказган музокаралари натижасиз тугади. Бироқ Иордан дарёсининг Ғарбий қирғоғида ва Қуддусда исроилликлар билан фаластинликлар ўртасидаги қуролли тўқнашувлар давом этмоқда, бу тўқнашувлар пайтида яна кишилар ҳалок бўлмоқда.

● Япония ва Жанубий Корея мамлакатлари дунёдаги энг узун денгиз сув ости йўли қуриш ташаббуси билан чиқишди. Япония Бош вазири Иосиро Морининг айтишича, қурилажак 180 километрлик ушбу йўл япон оролларини Транссибирь магистрал темир йўли билан боғлаб, кўп йиллик орзуларни рўёбга чиқаради.

● XX асрнинг буюк футболчиси бразилиялик Пеле 60 ёшга тўлди.

Кўргазмалар

ЎЗАРО АЛОҚАЛАР КЕНГАЯДИ

КЕЧА

«Ўзэкспомарказ»да «Consumer Expo/Expo Food Uzbekistan 2000» халқ истеъмоли моллари халқаро кўргазмаси иш бошлади.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан АҚШнинг «TNT Productions Inc.» компанияси ҳамкорликда ташкил этган ушбу кўргазма олтинчи бор ўтказилаётир. Кўргазмада Австралия, Германия, Италия, Қозоғистон, Россия, Сингапур каби ўнлаб мамлакатларнинг халқ истеъмоли ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи 30 дан зиёд етакчи компаниялари қатнашмоқда. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ушбу кўргазмада Корея Республикаси ва Шри-Ланканинг миллий экспозициялари ҳам намойиш этилмоқда.

Бу галги олтинчи халқаро кўргазманинг яна бир диққатга молик томони шундан иборатки, унда озиқ-овқат маҳсулотларидан ташқари турли хил либослар, кундалик эҳтиёж моллари, гигиена воситалари, уй-рўзғор буюмлари, маиший жиҳозлар ҳамда қишлоқ хўжалик ускуналари ҳам намойишга қўйилган.

Уч кун давом этадиган бу кўргазма хорижлик ва мамлакатимиз ишбилармонларининг ўзаро алоқаларини янада кенгайтиришга хизмат қилади.

(Ўз мухбиримиз).

СУРАТДА: кўргазма залида.

Сергей Любчич олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СУДИДАН

Ўзбекистон Республикаси Олий суди жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасидан Тоҳир Юлдошев, Жумабой Ходжиев, Салай Мадаминов (Муҳаммад Солиҳ), Муродилла Казиев, Улуғбек Бобожонов, Ҳомиджон Раҳмонов, Юлдош Умаров, Нажмиддин Жалолов, Шовкат Каримов, Улуғбек Махмутов, Олимжон Абдулвоҳидов ва Усмон Шукуровларга нисбатан айблов хулосаси билан келиб тушган жиноят ишини суд мажлисида кўришни бошлашни 2000 йил 30 октябрь кунига тайинлади.

Судлов ҳайъатининг ушбу жиноят ишини судда кўриш учун тайинлаш ҳақидаги ажримида суд мажлисида ҳозир бўлган судланувчиларни ҳимоя ҳуқуқларидан тўла фойдаланишини таъминлаш қайд этилди. Суд мажлисида жамоатчилик иштирокини таъминлаш мақсадида Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман), жамоат ташкилотлари вакиллари ҳамда жабрланувчиларнинг яқинларини таклиф этишга қарор қилинди.

Ушбу жиноят иши бўйича тергов органлари томонидан айбланувчи тариқасида жалб этилган шахсларнинг хатти-ҳаракатлари жамият ва давлат учун ўта хавфли эканлигини ҳисобга олиб ҳамда халқимиз тинчлиги ва осойишталигини сақлаш, бегуноҳ кишилар қурбон бўлишининг олдини олиш мақсадида ЖПКнинг 410-моддаси талабларидан келиб чиқиб, суд мажлисига сабабсиз келмаган судланувчиларга нисбатан ҳам суд мажлисини бошлаб, уни давом эттириш лозим, деб топилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Матбуот хизмати.

Муносабат

ХАЛҚ НАФРАТИДАН ҚОЧИБ ҚУТУЛИБ БЎЛМАЙДИ

Инсон ижодкор, инсон бунёдкор. У мўъжиза яратади. Она табиат инсонга шу қадар сахийлик қилганки, унинг қўллари ҳар қандай ҳайратомуз ишларни бажаришга қодир. Бу ноёб истеъдод, бу қудратли қўллар фақат инсоният бахт-саодати, эл-юрт фаровонлиги йўлида хизмат қилса нур устига нур. Лекин бу қўллар ўз киндик қони тўкилган муқаддас Ватанига, халқига, тетапояликдан меҳр билан катта қилган ота-онага мушт бўлиб кўтарилсачи? Ё алҳазар. Бунисидан худо сақласин.

Республика прокуратураси томонидан бир гуруҳ Ватан хоинлари — экстремист гуруҳларнинг жиноятлари хусусида газетамизда чоп этилган «Прокуратура айбномаси» мақоласини ўқий туриб хаёлимдан шундай фикрлар кечди. Бугун эл назаридан қолган, унинг нафрати ва қарғишига учраган бу кимсаларнинг ёвуз башарасини рўй-рост очиб ташлаган бу мақола жойларда кенг муҳокама қилиниб, ҳурлик ва озодлигимиз душманларининг ёвуз кирдикорлари ўзининг муносиб баҳосини олмоқда. Айни кунларда таҳририятимизга ҳамшаҳарларимиздан бу айблов хулосаси бўйича фикр-мулоҳазалари билдирилган хат-хабарлар келиб турибди. Қуйида улардан баъзиларини эътиборингизга ҳавола этдик.

Қобил ЗОКИРОВ,
Юнусобод туманидаги Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номли маҳалла оқсоқоли:

— Тирик инсонга нима керак? Тинчлик ва хотиржамлик. Кексалар дуога қўл очганларида биринчи навбатда шундай тилак билдиришлари бежиз эмас. Чунки бу икки сўз замирида катта маъно ётади. Тинчлик бор жойда ҳаёт фаровон бўлади. Хотиржам элнинг меҳнати самарали кечади. Халқимизнинг бугунги эмин-эркин ва озод яшашининг боиси ҳам ана шундан.

«Айбнома»ни ўқиб жуда кўп нарсалардан хабар топдим. Унда кейинги ўн йил давомида республикамизнинг Хоразм вилоятидан тортиб Фарғона водийси, Сурхон тоғларидан Бурчмулла чегараларигача ҳудудларда юз берган қонхўрликлар ва қотилликларни ўқиб ўзини сиёсатдон қилиб кўрсатмоқчи бўлган бир тўда газандаларга нафратим ошиб кетди. Халқ ҳамма нарсани кечириши мумкин. Лекин, Ватанини сотган хоинни ҳеч қачон кечира олмайди.

Бизнинг осойишталигимиз ва фаровон ҳаётимизни кўра олмаётган, туз ичиб тузлиғига тупирган бу нонкўрлар ҳар йўл билан бўлсада ўртамизга низо солишга уриниб кўришаяпти. Лекин улар ҳар қанча уринганлари билан халқимизнинг келажакка, истиқлолни мустаҳкамлашга бўлган ишонч ва интилишларини сўндира олмасликларини билмаяптилар. Ахир бу ишонч, бу туйғу аллақачонлар халқимизнинг жонию қонига сингиб кетган.

Бу хомхаёлларга айтадиган гапим шу. Дунё яралибдики, нур бор, соя бор. Кеча ўрнини кундуз, кундуз ўрнини кеча эгаллаши табиий. Бу ёруғ оламнинг хосиласи инсон эса шу заминни, ҳаётни баркамол қилиш учун Оллоҳ томонидан ато этилган. Лекин, бу бурчни ҳамма ҳар хил бажаради. Ҳар кимнинг эътиқоди ҳар хил. Сабаби номи элга машҳур бўлган буюк одамлар ақли ва жасорати билан ҳаммани лол қолдирган зукко донишмандлар ҳар куни туғилавермайди. Минг йилда бир яралади. Оллоҳга шукрлар бўлсинки, бизнинг давримиз мана шундай инсон юрт бошига келган бахтли ва изли, қутлуғ йилларга тўғри келди. Бугун ўзбек диёри ва унинг халқи бошида соябон бўлиб турган Ислом Каримовдек доно ва фидойи йўлбошчиси билан ҳақли равишда фахрланади. Халқим деганни халқ ҳам қўллайди. Шундай туйғу билан яшаётган халқни енгиш ёки тўғри йўлдан чалғитиш сира мумкин эмас. Қолаверса ўз халқига қўл кўтарган бу нобакор кимсаларнинг асл мақсади не эканлиги бизга аён. Улар елкасига энди офтоб теккан озод ва эркин халқнинг бошига қандай кулфатлар солмоқчи эканлиги ҳам бизга беш қўлдек маълум. Неча ўнлаб бегуноҳ кишиларнинг ҳаётига зомин бўлган бу муртадларнинг қилмишларини халқимиз ўз кўзи билан кўриб турибди-ку.

Қилмиш-қидирмиш. Ўтмиш донишмандларидан бири шундай деган экан:

«Киши ўз юртининг зиддини қувмоқ,
Ўзин қони билан қўлини ювмоқ».

Бу гапга ҳеч қандай изоҳнинг ҳожати йўқ.

Тўпахон НУРИДДИНОВА,
Собир Раҳимов туман, Тансиқбоев маҳалласида истиқомат қилувчи кекса онахон:

— Мен умрим давомида нималарни кўрмадим, дейсиз. Қаҳатчилик йиллари, уруш даҳшатлари, кейинчалик «Пахта иши», «Ўзбеклар иши» деб ном олган шўро қатағонлари кўз ўнгимда. Худога шукрлар бўлсинким, у кунлар ўтиб кетди. Энди хумо қуши бошимизга қўниб мустақиллик нашидасини сура бошлаганимизда орамиздан ватанфурушларнинг чиқишини ҳеч тасаввуримга сиғдира олмайман. Бир нарсани аниқ айта оламан, юртига, элига қўл кўтариб, Ватаннинг муқаддас тупроғини ҳаром қилган ҳаромзоданинг қўли синиб, ўзи албатта хор-зор бўлади. Бу фикрларимнинг тўғрилигини ўша ватангадоларнинг аянчли тақдирлари ҳам исботлаб турибди.

Одил суд бу газандаларнинг қилмишларига яраша жазо беришига ишонаман. Қўллари қонга ботган бу малъунлар қилмишига албатта тегишли жазо муқаррар. Шу ўринда улар орасига адашиб кириб қолган кимсаларга шундай дегим келади. Ватандан айро яшаганларнинг тақдири эса ҳамиша аянчли якун топган. Буни замон зайли билан мажбуран туғилиб ўсган юртини, ҳовли-жойини, боғ-роғларини тарк этган ватандошларимиз яхши билишади. Уларку қувғинга учраб, умр бўйи Ватан илинжида, унинг бир сиқим тупроғини бошга болиш қилиб, мисқолини кўзга тўтиё қилиш орзусида яшаган инсонлар. Лекин сизчи?

Бу халқ кечиримли халқ. Ўша террорчи гуруҳлар таркибига адашиб кириб қолганларни жавобгарликдан озод этиш тўғрисида Президентимиз Фармони сўзимнинг исботи.

Ҳазрат Навоийнинг шундай таърифлари бор:

Ғурбатда ғариб шодмон бўлмас эмиш,
Эл анга шафиқу, меҳрибон
бўлмас эмиш.
Олтин қафас ичра гар қизил гул
бутса,
Булбулга тикандек ошиён бўлмас эмиш.

Қобил ИСОҚОВ,
қурувчи:

— Ўзининг «Ислом уйғониш ҳизби», «Адолат», «Товба», «Ислом маркази» каби ташкилотларнинг аъзолари деб оламга жар солаётган бу кимсаларнинг қўллари аллақачонлар қонга ботиб бўлгани «Прокуратура айбномаси»да яна бир бор исботини топди. Қани энди ўйлаб кўринг. Уларнинг бу қилмишлари қайси дин таълимотига ва унинг қайси йўл-йўриқларига тўғри келади?

Истаймизми, истамаймизми шу ўринда беихтиёр ўтган йилги Тожикистоннинг Ғарм туманида рўй берган фожиа эсимизга тушади. Бир пайтлар алдов йўли билан жангарилар сафига киритилган, аммо Юртбошимизнинг сўзларидан кўзлари очилиб, халқ олдига кечирим сўраш учун ортга қайтаётган 18 нафар ватандошларимизнинг ваҳшийларча ўлдирилганлигини кўз олдимизга келтирганимизда ҳали ҳамон бутун вужудимизни титроқ босади. Ахир мусулмончилик — поклик, хушхулқлилик, ҳаё, иффат, инсоф, меҳр-оқибат ва ватанпарварлик тимсоли экан, ўзини ашаддий диндорлар қилиб кўрсатаётган газандалар нечук қўлини қонга ботирдилар экан? Ўзи йўлдан урган ёш йигитларни ўзи бўғизлаш қайси дин, қайси эътиқодга киради? Боши танасидан жудо этилган бу ёшлар ота-оналарининг аламли фарёдларини кўз олдингизга келтиринг. Бу қора ишни амалга оширган жаллодлар ва уларнинг фатвочиларини ўнг гулидан бир гули очилмай хазон бўлган жабрдийдаларнинг уволи тутмайдими? Тутади албатта.

«Прокуратура айбномаси» динни ниқоб қилиб олган, лекин фикри-зикри ҳокимиятни эгаллаш бўлган ватанфурушларнинг афти-башарасини рўй-рост кўрсатиб қўйди. Тоҳир Йўлдошев ва унинг ҳамтовоқларидан иборат қуролланган гуруҳларнинг биргина Андижон вилоятида ўн иккита оилага нисбатан босқинчилик содир этгани ва яна қанчадан-қанча хунрезликлар, Янгиобод, Боткен, Сариосиё ва Узун туманларидаги қон тўкилишларни унутиб бўлармиди? Улар бутун даҳшати билан шундоққина кўз ўнгимизда турибди.

Мен қурувчиман. Одатда бунёдкор халқ беҳуда уринишлар учун сувга оққан сармояларни ободончилик ва қурилиш ишлари сарфиёти билан белгилайди. Биргина 16 февраль воқеаларини олайлик. Ўша фожиа туфайли озмунча йўқотишлар бўлдими, озмунча биноларга зиён-заҳмат етдими? Ўша биноларни қайта тиклашга сарф этилган маблағлар юрт ободлиги, халқ фаровонлиги йўлида ишлатилса, шаҳримиз яна қанчалар гўзаллашган бўларди.

Юқоридаги воқеалар туфайли жон фидо қилганларни айтмайсизми. Ахир улар кимларнингдир фарзанди, турмуш ўртоғи, отаси эди-ку. Оналар фарёди, бевалар оҳи, фарзандлар ноласи ўша хунрезликларни содир этган Ватан хоинларининг ёқасидан тутмайдими? Охир-оқибат тутдику ахир. Эл-юрт осойишталигини бузиб ёвуз ниятига етмоқчи бўлган бу газандаларга халқ аллақачон ўз ҳукмини чиқариб бўлган. Халқ нафратидан эса ҳеч ким қочиб қутулолмайди. Қанчадан-қанча бегуноҳларнинг ёстиғини қуритган бу қутурган итларга илло шафқат қилмаслик керак.

Ушбу битикларни шундай ният билан тугаллашни истардим:

Ватан муқаддасдир, ҳурлик муқаддас.
Юртдошим, ҳурликка тикканмиз
жонни.
Ёвузларнинг чиркин нияти абас,
Тиз чўктириб бўлмас Ўзбекистонни!

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Улуғ неъматни қадрлайлик

Яқинда матбуотда чоп этилган «Прокуратура айбномаси»да республика прокуратураси, ички ишлар, миллий хавфсизлик хизматлари томонидан чуқур ўрганилган террористик ва экстремистик гуруҳлар раҳбарлари ва уларнинг аъзолари содир этган жиноятлар аниқ фактлар асосида батафсил фош этилди ва ўз ўрнида бу айбнома халқнинг муҳокамасига тақдим этилди.

Куни кеча Тошкент шаҳар Адлия Бош бошқармаси, Акмал Икромов тумани ҳокимлиги, туман ички ишлар бошқармаси, халқ таълим бўлими ташаббуси билан ёшлар тарбиясига оид мунтазам уюштириб келинаётган навбатдаги тадбир 109-мактабда бўлиб ўтди, унинг асосий мавзуи мазкур прокуратура айбномаси муҳокамасига бағишланди.

Мунозарали баҳслар доирасида ўтган бу йиғилишда мутасадди ташкилотлар раҳбарлари, ота-оналар, бир неча мактаблар ўқувчилари, «Бекобод», «Қориёғди» ва шу ҳудудга яқин жойлашган бошқа маҳаллалар фаоллари қатнашдилар. Тадбирда сўзга чиққан Адлия бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Акмал Иномбобоев айбномада кўрсатилган тергов натижалари устида тўхталиб, террористик ва экстремистик гуруҳларга билиб-билмай кириб қолган ёшлар ҳам борлиги, лекин, афсуски, эндиликда улар ҳам қонун олдида жавобгарликка тортилишларини таъкидлаб ўтди.

Маълумки, республикамиз Президентининг «Террорчи гуруҳлар таркибига адашиб кириб қолган Ўзбекистон фуқароларини жиноий жавобгарликдан озод этиш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинганди. Унда ўз қилмишларини бўйниларига олиб, кечирим сўраб келган кишилар авф этилиши баён қилинганди. Йиғилишда бу Фармоннинг моҳияти устида ҳам сўз юритилиб, туман ички ишлар ва прокуратура органларига мазкур ҳужжат чиққанидан сўнг туманда истиқомат қилувчи бир неча йигитлар ота-оналари билан мурожаат қилиб келганлари, билиб-билмай қилган хатоларини тушуниб етганлари, виждон азобида қийналиб юрганлари, авф этиш фармони эса уларга катта имконият бўлиб, унга асосан республика раҳбарияти, шахсан Президентдан, халқдан кечирим сўраганлари айтиб ўтилди.

Тадбир сўнгида адлия, диний, таълим идоралари мутасадди раҳбарлари ота-оналар ва ўқувчилар саволларига жавоб бердилар.

Ильмира ЗАЙНУТДИНОВА.

Ҳури опанинг эшигини қоқиб келувчи одамлар жуда кўп. Нафақат маҳалла идораси, ўз хонадонида ҳам опа ҳар бир келувчининг гапини диққат билан эшитади, дарров чора кўришга, мумкин бўлса осон қилишга, қўлидан келган ёрдамни кўрсатишга чоғланади. Нега шундай қилмасин, ахир улар опанинг жондан азиз қўни-қўшнилари, маҳалладошлари, қадрдонлари... Маслаҳатидан, ёрдамидан таскин топган одамнинг гулгун чеҳраси эса опанинг дилига янада ғайрат, шижоат бағишлайди, қалби яйраб кетади.

Бу опахонни пойтахтимизнинг Чилонзор туманидаги Лутфий маҳалласидагина эмас, балки шаҳримизда ҳам кўпчилик танийди ва ҳурмат қилади. Бу эътиборнинг, ҳурмат-эҳтиромнинг боиси бор, албатта. Чунки умрининг салкам 40 йилини педагогликка бағишлаган ва 30 йилдан буён ўзи истиқомат қилаётган маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси бўлиб, аёлларга йўқ-йўриқ кўрсатаётган Ҳури Алимхўжаева туманнинг «Энг ибратли қайнона»си бўлса, пойтахтимизда ҳам қайноналарнинг энг сараю оқилаларидан, фарзандлари камоли йўлида тиниб-тинчимайдиган, маҳалла болаларининг келажагини ўйлайдиган оналардан саналади. Ана шу боис бўлса керак Республикамиз Мустақиллигининг 9 йиллиги муносабати билан Президентимизнинг Фармонига кўра мукофотланганлар сафида Ҳури опанинг ҳам борлиги нафақат маҳалла аҳлини, балки шогирдларни ҳам қувонтириб юборди. Онахон юксак мукофот — «Эл-юрт ҳурмати» орденига сазовор бўлди.

Сўз билан айтишгагина осон — кўп йиллар ёш авлод тарбияси йўлида фидойи бўлиш, маҳалла аҳли

Нишондорларимиз

АВВАЛО ЎЗИ ИБРАТ

учун жон куйдириш, елиб-югуриш, унинг устига фарзандлар тарбияси, оиланинг иссиқ-совуғи... Юзлаб шогирдлар тайёрлаган Ҳури Алимхўжаева бу юмушларнинг барчасини уддалади, бунинг учун ўзида билим, сабр-бардош, матонат, шижоат ва энг муҳими одамларга меҳр-муҳаббат топа билди. Баъзан кунлар югурди, тунлар бедор бўлди, лекин мақсади сари дадил интилди.

Шаҳримизнинг Яккасарой туманидаги 26-мактабда илк меҳнат фаолиятини бошлаган Ҳури Алимхўжаева сўнгра 144-мактабда илмий бўлим мудири, Чилонзор туманидаги 179-мактабда маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари бўлиб фаолият кўрсатдилар. Бир неча йилдан буён пенсияга чиққан бўлишларига қарамай Лутфий маҳалла аҳлининг, айниқса хотин-қизларнинг энг яқин одами, маслаҳатгўйи ва раҳбарига айланиб қолган.

— Маҳалламизда мингдан ортиқ оила бўлса, ана шу хонадонларда яшовчиларнинг ярмини аёллар ташкил этади, — дейди Ҳури Алимхўжаева. — Ана шу боис бўлса керак маҳаллада нимаики иш бошламоқчи бўлсак, аёллар фикри ҳам, албатта, инобатга олинади. Бундан ташқари оила чароғбони бўлган аёлларимиз соғлом, баркамол фарзандларнинг тарбиячилари, юртимизга оқил, мард, содиқ ўғил-қизларни етиштириб берувчи инсонлардир. Демак, унинг ўзи ҳар доим тарбияли, билимли, кенг мушоҳадали бўлиши керак. Хотин-қизлар кенгаши эса бу борада аёлларга энг яқин кўмакчи ҳисобланади. Уларнинг маънавиятини юксалтириш, ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, жамиятдаги, оиладаги ўрнини тўғри англатиш, фарзандлар тарбиясида масъулиятларини яна бир бора ёдлашиш учун маҳалламизда ўтказилаётган барча тадбирларнинг аҳамияти беқиёс бўлмоқда.

Чиндан ҳам маҳаллада уюштирилаётган қизиқарли ва сермазмун тадбирлар ибратлидир. Айниқса, «Аёл қалби наволари», «Аёл ҳуқуқи», «Соғлом она — соғлом бола», «Бола тарбиясида мактаб ва оиланинг роли», «Огоҳликка даъват», «Қайнонали келин...» сингари тадбир ва анжуманлар кўпчиликнинг эътиборини қозонди. Соғлом авлод йилида маҳалладаги 35 ёшгача бўлган аёллар тўлиқ тиббий кўрикдан ўтказилди. Шунингдек, аёлларни, ёшларни иш билан таъминлаш ҳам хотин-қизлар кенгаши фаоллари диққат-эътиборида. Кам таъминланган оилалар, қарияларга ёрдам кўрсатиш биринчи галдаги вазифа саналади.

Маҳалла қўмитаси раиси билан ҳамкорликда иш юритаётган хотин-қизлар кенгаши раиси ва фаолларнинг ҳар бир оилага кириб бориши ўз самарасини бермоқда. Ёшларни ишга, ўқишга жойлаштиришда, қизларга чеварлик, ҳамширалик, попоп курсларида ҳунар эгаллашларига ёрдамлашишда маҳалла ота-оналарга яқиндан ёрдам кўрсатмоқда. Маҳалладаги 56- ҳамда 179- мактабларда фаолият кўрсатаётган «Қизлар клублари» машғулотларига фаол аёллар, шифокорлар ташриф буюришади.

Бу ишларнинг муваффақиятли амалга ошишида аёллар сардори Ҳури Алимхўжаеванинг хизматлари катта. Бу ерда тўй ва маросимлар ҳам ҳамжиҳатликда ихчам, камчиқим ўтказилишига эришилмоқда. Ҳар ким ўз эҳтиёжига қараб, шу билан биргаликда тўй комиссиясининг маслаҳатларига амал қилган ҳолда никоҳ тўйларини ўтказишмоқда. Ушбу тўйларда, албатта, маҳалла оқсоқоли ёки хотин-қизлар қўмитаси раиси иштирок этади.

Шунингдек, Ҳури Алимхўжаева маҳаллада вужудга келган ҳар бир муаммони елиб-югуриб ҳал этишга интилади. Бу борада унга Насиба Қориева, Турсуной Искандарова, Маъмура Султонова, Вазира Ҳасанова ва бошқа фаол аёллар яқиндан ёрдам беришади.

— Опанинг серғайрат ва жонкуярлиги барча ишларнинг бекаму кўст бажарилишида муҳим омил бўлади, — дейди туман хотин-қизлар қўмитаси раиси Муаттар Содиқова. — Шу боис ҳам унга берилган юксак мукофот чиндан ҳам эл-юртнинг ҳурмат-эҳтиромидир. Шу билан биргаликда мустақиллик йилларида ўзбек аёлининг меҳнатига берилган катта баҳодир.

Ҳури опа нафақат жамиятда, балки оилада ҳам ўз ўрнини топган аёллардан. Икки ўғил ва икки қизлари камоли уни қувонтирса, 13 нафар набираларининг шодликлари кўксини тоғдек кўтаради.

Доимо одамлар орасида бўлган, меҳнатлари муносиб тақдирланиб «Халқ маорифи аълочиси», «Халқ таълими фидойиси» номларига сазовор бўлган, ҳам оилада, маҳаллада, шу билан бирга шаҳарда «Муҳтарама аёл» кўрик-танловининг ғолиби саналган онахондан ёшларимиз ибрат олса арзийди. Чунки онахон ҳар ишда, ҳар жойда «Аввало ўзинг ибрат бўл» шиорига амал қилади.

Қўмиталарда

САМАРАЛИ БЎЛМОҚДА

• Қумри МАҲМУДОВА,
«Юлдуз» ҳиссадорлик жамияти касаба уюшмаси ва хотин-қизлар қўмитаси раиси:

— Жамиятимизда 1600 нафардан зиёд хотин-қизлар меҳнат қилишади. Уларнинг кўпчилиги ўз оилаларининг ҳақиқий бекалари, соғлом ва баркамол авлоднинг масъул тарбиячиларидир. Ана шу боис ҳам ўтган Аёллар йилидан улар қанчалик илҳом олган бўлсалар бу йилги Соғлом авлод йили ҳам уларни ҳам жамоада, ҳам оилада муваффақиятли фаолият кўрсатишга ундади.

Корхона маъмурияти томонидан ушбу йилда жамоа шартномасига янгилик киритилди. Ҳиссадорлик жамияти раиси Абдуваҳоб Тошпўлатовнинг шартномани қабул қилиши учун ўтказилган конференцияда айтган таклифи барчага маъқул бўлди. Бу — Соғлом авлод йилида 3 та ва ундан кўп балоғат ёшига етмаган фарзанди бўлганларга энг кам иш ҳақининг 3 баробари миқдорида моддий ёрдам кўрсатишдир. Ҳозиргача бундай имкониятдан 30 нафардан зиёд аёл фойдаланди.

Шунингдек, ушбу йилдаги 12 пунктдан иборат дастуримиздаги барча ишларни амалга оширишга эришмоқдамиз. Аёлларимизга санаторий ва профилакторийларга оилавий йўлланмалар берилди, кам таъминланган оилаларга дори-дармонлар учун моддий ёрдам ажратилди, она ва болаларга пойтахтимиздаги Митрофанов номли сузиш ҳавзасига бепул йўлланмалар тарқатилди. Хотин-қизларимизнинг маънавиятини ошириш, фарзандлар тарбиясида уларга кўмаклашиш, ҳуқуқий саводхонлигини таъминлаш борасида ўтказаётган қатор тадбирларимиз ўз самарасини бермоқда.

Корхонамиз қошида кутубхона, маиший хизмат шохобчалари, тиббий хизмат пункти ишламоқда. Кутубхонамизга яқинда 15 минг сўмлик турли мавзудаги адабиётларни олдик. Ўтган ярим йилда ана шундай ишлар учун 500 минг сўм сарфланди. Хотин-қизларимиз меҳнат таътили даврида «Чинобод», «Турон» санаторийларида дам олишмоқда.

Амалга оширилаётган ишларимиз, хотин-қизларга яратилаётган шарт-шароитларнинг барчаси меҳнат унумдорлигининг ортишида, иш сифатининг яхшиланишида муҳим омил бўлмоқда. Зеро, аёлларимизнинг сиҳат-саломатлиги, яхши кайфияти ишда ва оилада ҳам ўз самарасини бериши шубҳасиз.

ҚАЙНОНАЛИ КЕЛИН...

• Собира ТЎЛАГАНОВА,
«Мевазор» маҳалласи ибратли қайнонаси:

— Президентимиз 2000 йилни Соғлом авлод йили деб эълон қилганда бир суюнган бўлсам, «Соғлом авлод» Давлат дастурини бажаришда амалга оширилиши лозим бўлган 6 та устувор йўналишлар ҳақида гапириб, сиҳат-саломат фарзандлар, соғлом оилаларнинг камол топишида қайноналарнинг ролига асосий эътибор қаратганларида қалбим ғурурга тўлди.

Чиндан ҳам қайнона ҳам она-ку. Ахир қайси бир она ўз зурриёдларининг носоғлом, ногирон бўлишини истайди. Шунинг учун биз қайноналар фарзандларимизга, хоҳ ўғил, хоҳ қиз, хоҳ келин бўлсин қўлимиздан келганча ёрдам беришимиз, тўғри йўл кўрсатишимиз лозим. Айниқса, уйимизга боламизга йўлдош бўламан, қучоғингизни ширин-ширин набиралар билан тўлдираман деб келган келиннинг яхшисини ошириб, ёмонини яширишга интилишимиз даркор деб биламан.

2000 — Соғлом авлод йили

Менинг ҳам тўрт келиним, 21 та набирам, 2 та эварам бор. Худога шукр, уларнинг барчаси соғ-саломат, бир-бирига меҳр-оқибатли. Келинларим ҳурматимни жойига қўйишади, мен ҳам уларни келганидан «болам-бўтам» деб ўз йўриғимга соламан. Фарзандлари эса жону дилим, ҳаммасини ўзим қараб, келинларимнинг ишлаши учун, дам олиши учун шароит яратиб бераман. Ана шунданми оиламиз тинч, ўзимни эса ибратли қайнона деб танловга чақиришди. Менинг фикримча қайнона қайнамаса, келин зинҳор айнамайди. Ҳамма гап катталарда. Яхши ният билан бировнинг арзандасини хонадонимизга олиб келгач, уни авайлаб асраш, шу уйда туп қўйиб палак ёйишига шароит яратиш бизнинг асосий бурчимиздир.

• Дилдора ҚОДИРОВА,
Собир Раҳимов тумани, келин:

— Менинг қайнонам биз олти келинни баравар кўрадилар. Шу боисми биз овсинлар жуда аҳил-иноқмиз. Мен ўзим онасиз ўсганман. Лекин қайнонам ҳеч қачон қилган ишларимни камситмай, чидам ва яхшилик билан ҳар соҳада менга ёрдам бердилар. Энг муҳими, улар мени ўкситмадилар. Шунинг учунми бу хонадонга жуда тез меҳр қўйдим. Ҳамма аъзолари мен учун қадрдон кишиларга айланиб қолди. Ойижонимнинг кўмагида ўқишимни ҳам тугатдим, фарзандли ҳам бўлдим.

Мен истардимки, бизнинг ойижонимиздек қайноналар кўпайсин, ана шунда барча келинлар бахтиёр яшашади. Чунки турмуш ўртоғингиз сизга қанот бўлса, қайнона ҳақиқий суянч бўлади. Албатта, келинлар ҳар бир нарсани ҳар доим ёдида тутишлари лозим: севган ёрингизни ана шу меҳри дарё қайноналар оқ ювиб оқ тараган, ҳар кунги камолидан бир олам қувониб роҳатини кўришни ният қилишган. Шунинг учун ҳам уларнинг дуосини олиб, ҳар доим «қарқара келин» бўлиб юриш насиб этсин.

Улуғларимиз аёллар ҳақида

Олижаноб хотинга
киши жуфт бўлса,
Уйнинг зийнат —
оройиши.
Ҳусни бўлса кўнгилга
марғуб,
Яхши ақли бўлса
жонга матлуб.
Алишер НАВОИЙ.

Кўча севгиси уйни
барбод этар,
Уйингни хотин
меҳри обод этар.
Саъдий ШЕРОЗИЙ.

Она насиҳатин
қуйволсин қулоқ,
Дунёда ёмонлик истама
мутлоқ.
Бағрида ўстирмиш
жонидан азиз,
Жонингдан азиз тут
кечаю кундуз.
Абулқосим ФИРДАВСИЙ.

Бир кўрдим мен уни,
шунчалар гўзал,
Ойдан-да гўзалдир,
кундан-да гўзал!
ЧЎЛПОН.

Хотин бўлса яхши
ва порсо,
Гадо эрни у қиладир
подшо.
Аҳмад ДОНИШ.

Бизнинг хотинларга
ҳаё фазилат,
Вафо ҳунаридир, меҳнат
одати...
Ғафур ҒУЛОМ.

Аёл борки, олам мунаввар

ҲАЁТ БОҒИНИНГ ГУЛЛАРИ

Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг саҳифаси

Сўраган эдингиз...

БОЛАНГИЗ ШИКАСТЛАНСА

10 ёшли ўғлим мактабдан қайтаётиб йиқилиб тушибди. Оёғи қаттиқ лат еган экан. Тўғриси аввалига нима қилишни билмай довдираб қолдим. Яхшиям ҳамшира қўшним келиб қолиб, биринчи ёрдам кўрсатди. Ана шунда ҳар бир она бола шикастланганда биринчи ёрдам кўрсатишни билиши лозим экан, деган хулосага келдим. Сизлардан илтимос, газета орқали шу ҳақда мақола ёритсангиз, барча оналарга ва болаларга фойдали бўларди.

Мунира ОБИДОВА, Мирobод тумани.

Республика «Оила» илмий-амалий маркази мутахассислари билан боғланиб, қуйидаги маълумотларга эга бўлдик.

— Шикастланиш — одамга ташқи муҳит омиллари таъсири натижасида тўқималар ва органларнинг зарарланиши (лат ейиши, йиқилиши, ҳаракатдаги механизмлар тегиши, электр токи уриши ва ҳоказо) бўлиб, шикастланган одамнинг саломатлигига маҳаллий ёки умумий зарар етади. Ана шундай ҳолатларда биринчи медицина ёрдами бериш учун қуйидагиларни билиш зарур. Агар электр токи урган бўлса, дарҳол тегиб турган электр токи манбаини узиб қўйиш ва одамни бошқа жойга олиб ўтиш керак. Қон оқаётган бўлса, уни тўхтатиш, нафас тўхтаб қолганда сунъий нафас олдириш усулларини ўрганиш керак. Кейин зарар кўрган одамни зудлик билан шу яқиндаги тиббиёт муассасасига олиб бориш зарур.

Одам қаттиқ шикастланганда ҳушидан кетиб ётади, саволларга жавоб бермайди, атрофида бўлаётган нарсаларни сезмайди. Бунда, албатта ҳушдан кетганликни ўлим деб ўйламаслик лозим. Юрак, томир уриши, нафас олиш ва ёруғликдан кўз қорачиғларининг таъсирланиши ҳаёт нишонаси ҳисобланади. Одамнинг нафас олаётганини кўкрак қафаси ва қориннинг торайиши ҳамда кенгайишини, очиқ кўзга кафтни қўйиб дарров билса бўлади. Шу аломатлардан бирортаси бўлса, дарҳол юракни билвосита массаж қилиш ва сунъий нафас олдириш керак. Оғиздан оғизга ва оғиздан бурунга усули ҳаммасидан самарали ҳисобланади. Ёрдам берадиган одам унинг ёнида туриб, иккала қўлининг кафтини бир-бирининг устига қўйиб, тўшининг пастки қисмига босади.

Қон оқишда ҳам ёрдам беришни билиш керак. Асосан артериядан ва венадан қон оқади. Артериядан оқадиган қон қип-қизил бўлиб, оқиб туради ва билқиллаб чиқади. Қўл ва оёқ артериясидан қон оқишини зарарланган артерия тепароғидан бармоқ билан босиб ёки қўл, ё бўлмаса оёқни қаттиқ букиб тўхтатиш мумкин. Жароҳатланган жой юқорисига жгут ёки резина найча, лента ёки рўмолчадан бурама қўйилса дарров тўхтайди. Лента ёки рўмолчани қон оқиши тўхтагунча буралади, бироқ ёзда уни 2 соатдан, қишда бир соатдан ортиқ тутиб турмаслик керак. Вена қони эса тўқ бўлиб, секин, тинмай оқиб туради. Жароҳатга босиб турадиган боғлов қўйилса ёки оёқ ё қўлни кўтарилса етарли бўлади.

Қиш фаслида эса яхмалакда сирпанганда, чанада учганда, трамплиндан сакраганда сал нотўғри ҳаракат қилинса шикастланиш, яъни суяк синиши, лат ейиш, суяк чиқиши ҳоллари содир бўлиши мумкин. Очиқ ва ёпиқ суяк синишида шу жойнинг қимирламаслиги учун махсус шина қўйилади ёки ёғоч, тахта, чанғидан фойдаланса бўлади. Умуртқа поғонаси синганда эса одамни ўтирғизиш ёки тик турғизиш асло мумкин эмас.

Мабодо болангиз эҳтиётсизлик туфайли куйиб қолса, тезлик билан ёнаётган кийимни ўчириш, уни ечиб ташлаш ёки қирқиб олиш керак. Кейин иложи борича тезлик билан куйган жойга қуруқ боғлов қўйиш ва куйган одамни касалхонага олиб бориш лозим.

Албатта, юқоридаги каби нохуш ҳоллар ҳаётингизда содир бўлмасин, лекин нима қилиш кераклигини билиб қўйиш эса фойдадан ҳоли бўлмайди.

Бека

МАСЛАҲАТЛАР

• Жун ва трикотаж кийимлар ювилгандан сўнг кичрайиб қолмасин десангиз, уни бир хил ҳароратдаги сувда чайинг.

• Аёлларнинг ички кийимини қўлда совун билан ювсангиз кўпроқ ярқли бўлади.

• Моҳерли женфер ва свитерларни глицерин қўшилган илиқ сувда ювиш керак. Совун ва соданинг ўрнига эса соч учун мўлжалланган шампунни ишлатиш мумкин.

• Ювилган тўрларни озроқ сут қўшилган сувда крахмалласангиз, улар янада чиройлироқ шаклга эга бўлади.

• Оқ пайпоқларни ювишдан олдин 1-2 соатга бура солинган сувга (бир қошиқ 3 литрга) ивитиб қўйсангиз, топ-тоза бўлади.

• Машинада кирларни ювишдан олдин тугмали кийимларнинг тугмасини ўтказиб қўйинг. Шунда тугма ҳам узилмайди, ўтказиладиган жойи ҳам кенгаймайди.

Тадбирлар

ЗУЛФИЯХОНИМ ҚИЗЛАРИ

Шаҳримизда турли қизиқарли анжуманлар, тадбирлар ва кўрик-танловларнинг ўтказилиши анъана тусини олган.

Куни кеча Собир Раҳимов туманидаги 119-мактабда Соғлом авлод йилига бағишлаб ўтказилган кўрик-танлов «Зулфияхоним қизлари» деб номланди. Туманлараро бошланган бу танлов биринчи бўлиб ушбу мактабда ўтказилди. Танловда тумандаги мактаблардан 31 та қиз қатнашиб, қизлар кўрик-танловда фан, рақс, шеърият бўйича ўз билим ва маҳоратларини намойиш этдилар. Танлов икки босқичда ўтказилиб, биринчи босқичда иштирокчилар фанлар бўйича ўз билимларини синаб кўриб, берилган тест саволларига жавоб бердилар. Иккинчи босқичда эса улар ўз санъатларини намойиш этдилар.

Танлов сўнгида ғолиблар аниқланиб, биринчи ўрин шеърият бўйича 249-мактаб ўқувчиси Гулноза Исажоновага насиб этди. Ғолибага ҳамда иккинчи ва учинчи ўринни эгаллаган қизларга ҳомийлар томонидан эсдалик совғалари ва фахрий ёрлиқлар топширилди.

Танлов туман ҳокимлигининг маънавият ва маърифат бўлими ҳамда туман халқ таълими бўлими билан ҳамкорликда ўтказилди.

— Ушбу кўрик-танловни ўтказишдан мақсад, — деди биз билан суҳбатда Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасининг маънавият бўлими етакчи мутахассиси Саида Абдураҳмонова. — Мактаб ўқувчилари орасидан иқтидорли қизларни саралаб топиш ҳамда уларнинг сафини кенгайтириш, истеъдодларини янада шакллантириш. Туманлардан ғолиб деб топилган ғолиба қизлар ноябрь ойида ўтказиладиган шаҳар бўйича кўрик-танловда иштирок этадилар. Шуниси қувончлики, ушбу кўрик-танловда қизлар фақатгина шеър ва рақслари билан эмас, балки бадиий ҳунармандчилик бўйича, заргарлик ва зардўзликка қизиқувчи қизлар ҳам иштирок этдилар. «Зулфияхоним қизлари» кўрик-танлови низоми талабларига жавоб берган, шаҳар кўрик-танловида ғолиб деб топилган иқтидорли, билимли қизларимиз Зулфия номидаги Давлат мукофотига тавсия этиладилар.

Дилором ИКРОМОВА.

СУРАТЛАРДА: Собир Раҳимов туманида ўтказилган «Зулфияхоним қизлари» туман кўрик-танловидан лавҳалар: юқоридаги суратда танлов қатнашчиси — 315-мактаб ўқувчиси Наргиза Эргашева; пастдаги суратда 249-мактабнинг 7-синф ўқувчиси Гулнора Мусожоновага мукофот топширилмоқда.

Равиль Альбеков олган суратлар.

Саҳифани Шарифа ИЛЁСОВА тайёрлади.

Буюк аждодларимиз

ШАЙХ ЗАЙНИДДИН БОБО КЎЙИ ОРИФОН

Шайх Зайниддин бобо 1164 йилда Бағдод шаҳрида туғилган. У кишининг отаси Шайх Шаҳобиддин Абу Хавс Умар ас-Суҳравардийдир. Шайх Шаҳобиддин Бағдод сўфийларининг раҳнамоси шайхлар шайхи деб ном олган бўлиб, тасаввуф мактабига асос солган зотдир. Зотан, Амир Темурнинг отаси амир Муҳаммад Тарағайнинг пири, кейинчалик Амир Темурнинг ҳам пири муршиди бўлмиш — Кешлик (Шаҳрисабз) аллома Шайх Шамсиддин Кулол ҳам мазкур Суҳравардия тариқатига мансуб соликлардан бири эди.

Шайх Шаҳобиддин Абу Хавс Умар ас-Суҳравардий ўз замонасининг етук олими ва жамоат арбоби бўлиб, «Суҳравардия» тасаввуф тариқатига асос солган уламои киромий эди. Ул зотнинг ёзган асарларидан бири Аворифул-маорифдур. Бу асар араб, форс, инглиз, немис ва бошқа тилларда бир неча марта нашр этилган. Бу асар айниқса Европада машҳур бўлиб, 70-йилларнинг охирида Берлинда нашр қилинган. Асарда илм-фанга муносабат, инсон хулқ-атвори, одоб-ахлоқи, жамиятда ўзини қандай тутиши, покланиш усуллари, комил инсон бўлиш учун маориф, маърифат, маънавият ва маданият имкониятларидан қандай фойдаланиш лозимлиги ҳақида муфассал тушунтириб ўтилади. Шунингдек ул зот ўз замонасининг сухандон ижтимоий-давлат арбоби ҳам эди. Чунончи, XIII аср бошларида Хоразм, Ироқ ва Эрон ўртасида вужудга келган айрим давлатлараро низо ва жанжалли масалаларни диний арбоб ва элчи сифатида тинч музокара йўли билан ҳал қила олган билимдон ва нотиқ киши бўлган.

Ривоят қилинишича, Шайх Зайниддин бобо ёшлигида ўз отаси Шайх Шаҳобиддиннинг кўрсатмасига кўра Бағдоддан Тошкентга келиб, Кўкча мавзесидаги эски қабристон ёнида мавжуд бўлган «чиллахона»га жойлашади ва шу ерда яшай бошлайди. Бул зот ўз замонасининг саводли ва билимдон кишиларидан бўлиб, суҳравардия тариқатининг соликларидан эди. Бинобарин, Тошкент аҳлига тасаввуф илмидан ваъзлар ўқиб, маърифат ва маънавият ришталаридан сабоқ беради. Шайх Зайниддин бобо чиллахонада яшай бошлагач, аста-секин унинг атрофига одамлар кўчиб келиб маскан қурадилар. Бир неча йиллар ўтгач, Шайх Зайниддин бобонинг зурриёдидан тарқаган авлод ҳамда кўчиб келган ихлосмандлар жамоасининг нуфузи орта бориб, қабристон ёнида бир қишлоқ (XIII аср) вужудга келади. Мазкур қишлоқнинг номини Шайх Зайниддин бобога нисбат бериб, «Кўйи орифон» (оқимлар қишлоғи) — деб атай бошлайдилар. (Кейинчалик «Оқилон» (оқиллар) — деб, аталиб кетган бўлса керак).

Шайх Зайниддин Бобо табаррук 95 ёшга етиб, 1259 йили вафот этади. Ул зотнинг жасадларини мана шу ерга дафн этадилар ва сағана устига кичкина «чортоқ» қурадилар. Замонлар ўтиши билан аста-секин чортоқ нураб харобага айланади. Нақл қилинишича, Шайх Зайниддин бобо марқадларини соҳибқирон Амир Темур бир неча марта зиёрат қилган. XIV аср охирида Амир Темурнинг фармонига кўра, эски чортоқ устига ҳозирги муҳташам ва салобатли мақбара барпо этилган. Ўшандан буён мазкур мақбара бир неча марта таъмирланган бўлса-да, кейинги вақтларда, мақбара анча футурдан кетиб таъмирга эҳтиёжманд бўлиб қолган эди. Истиқлолимиз шарофати билан мақбара қайтадан таъмирланмоқда.

Шайх Зайниддин бобо мақбараси Тошкентдаги мақбаралар орасида энг ажойиб, салобатли ва муҳташам мақбаралардан биридир. Мазкур мақбара XIV-XV асрларга мансуб бўлган меъморчилик услубига хос ёдгорликдир. Мақбара XI-асрда ташкил топган қабристоннинг энг ичкари қисмида қия тепалик устига қурилган. Унинг икки тарафига тераклар экилган, узун хиёбон орқали кирилади. Мақбаранинг орқа томонида XIII асрда вужудга келган қишлоқ бўлиб, уни Кўйи орифон деб атаганлар.

Мақбара чиройли гумбазли бўлиб, унинг атрофида турли бинолар (тобутхона, чиллахона, чортоқ ва бошқа) бўлган. Олд томони жануби-шарққа қаратилган. Тарҳи тўртбурчак (16х18 м.), баландлиги 20,7 м., ҳамма томони пештоқли. Мақбаранинг марказида Шайх Зайниддин бобо сағанаси, бурчакларида эса бошқа шахсларнинг қабрлари бор. Мақбаранинг жануби-ғарбий пештоқидаги ёзувга кўра, ҳижрий 1339 йилда (милодий 1920-21 йиллар) таъмир қилиниб, мақбаранинг эски ғиштлари янги ғиштлар (26х12х6 см) билан алмаштирилган. Гумбази квадрат (24х24х5 см) ғиштдан терилган.

Мақбара ичида «чиллахона» бор. Мазкур чиллахонанинг гумбазида лаган шаклида бир неча туйнуклар ишланган. Айрим фалакиёт олимларининг фикрича, мазкур чиллахона ўз вақтида расадхона хизматини ўтаган бўлиши мумкин — деган тахминлар ҳам бор. Мазкур чиллахонанинг жануби-шарқий қисмида пишиқ ғиштдан ишланган зина ҳам бор. Бу пиллапоя чиллахонадан бошланган ер ости йўлига тушиб борган. Ер ости йўлининг оғзига бўйи бир ярим метр, эни тахминан бир метр кенгликда ўймакор эшик қурилган бўлиб, эшик занжири устидан қулф солингандир.

Ривоятларга кўра мазкур ер ости йўли (ғор) чиллахонадан бошланиб, ҳазрат Имом Абубакр Муҳаммад Қаффол Шоший мақбараларигача давом этар экан. Нақл қилинишича, Шайх Зайниддин бобо марҳум ҳазрат Имом Абубакр Муҳаммад Қаффол Шоший (903-976) га ихлосманд мухлис эканлар. Бинобарин, Шайх Зайниддин бобо ул зотнинг марқадларини тавоф қилиш мақсадида, ушбу ер ости йўли билан бориб келарканлар.

Турғун ФАЙЗИЕВ.

Хотира уйғонса гўзалдир...

ОНА ЭЛИДА БАРҲАЁТ

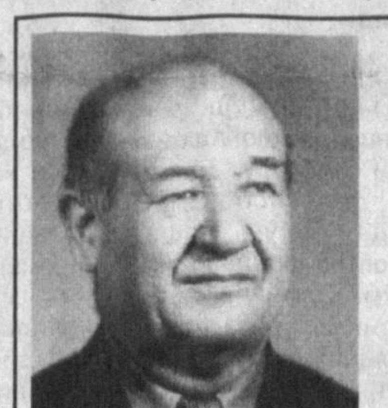

Эътиқод сўзини ўйлаб кетдим. Ўзимни унга қиёс этдим. Ёшлигимда ўн беш йил ўқиб, ўрта ва олий билим даргоҳларида таълим олдим. Иккинчи жаҳон урушида қатнашиб, етти йилдан кейин ёруғ юз билан юртимга қайтдим. Қолган умримни матбуот ва бадиий ижод йўлига бағишлаб келаётибман. Бу йўлимни ёшликдан танлаган мақсадим, ишончим, эътиқодим деб биламан.

Мен бу сўзларни ёзар эканман, тақдири менга ўхшаган маҳалладош, қуролдош, катта билим соҳиби, мураббий устоз дўстимнинг улуғ ёшини — унинг элу юртга, маданий, маърифат дунёмизга қўшган улкан ҳиссасини ўйлаб кетдим, унинг саксон беш йиллик хотираси кунида қўлга қалам олдим.

Хотирасини ёдга олган устознинг 1977 йилнинг 25 октябрида менга эсдаликка тақдим этган китобида «Қадрдон дўстим Назарматга, муаллиф Т. Жўраевдан» деган дастхатини ўқиб, унинг халқимизга қолдирган меросини ўйладим, ҳарбий ватанпарварлик мавзуига бағишланган асарларини қўлга олдим. Улардан муаллифнинг маърифатномалари, жасоратномалари ўрин олган. Уларда тарихчи олимнинг машаққатли, лекин шарафли изланишлари, жанггоҳларда ўтган мардона йўллари, урушдан кейин қуролни қаламга айлантириб, ўзига ўхшаган ватандош, қуролдош жанговар дўстларининг қадамжоларини, ҳоклари қолган ўзга элу ерларини ахтариб дунё кезгани ва уларнинг она Ватанимиз, ўз эътиқодимиз, озод ва обод юртимизнинг келажаги, осойишталиги учун кўрсатган жасоратларини, фидойиликларини ёзиб қолдирган илмий-тарихий асарларини ўқиган, барҳаёт йилларида мулоқотда бўлган, ундан таълим олган кишилар устоз номини ҳурмат билан ёдга оладилар.

Юртбошимиз Ислом Каримов биз фахрийларга, халқимизга ва ёш посбонларимизга бундай деганлар: «Биз она Ўзбекистон истиқлолининг, унинг шаъну шавкатини қандай ҳимоя этишни ота-боболаримиздан мерос қилиб олишимиз даркор». Бу раҳнамо таълимот ҳаётимиз мазмунини, халқимизнинг она Ватанимизнинг осойишталиги, дахлсизлиги учун доимо ҳушёр туришимизни, ҳар қандай ножўя қадамлардан огоҳ бўлиб, мустақил диёримиз салоҳиятини мустаҳкамлашга жон фидо бўлишимизни уқтиради ва унга амал қилиш муқаддас бурчимиздир.

Иккинчи жаҳон урушининг қатнашчиси истеъфодаги капитан, Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтида бир неча йил ректор бўлган, тарих фанлари доктори, профессор Туроб Жўраевнинг урушдан кейинги илмий-педагогик ва давлат ташкилотларининг юқори лавозимларида ишлаганликлари бу алоҳида мавзу, мен устоз жангчи мураббийнинг халқимизга, ёшларимизга ҳарбий ватанпарварлик мавзуида дастуриламал бўладиган асарлар ёзиб қолдирганлиги тўғрисида сўз юритмоқчиман. Она Ватанни ёвуз душманлардан ҳимоя қилиш, озод ва обод, келажаги буюк давлатимизнинг куч-қудратини мустаҳкамлаш ва бу муқаддас йўлда хизмат этиш биринчи вазифамиз эканлигини тақозо этади.

Устоз китобларини варақлайман: «Ўзбекистонликлар — партизан уруши қатнашчилари», «Ўзбекистонликлар — Волга жангларида», «Ўзбекистонлик жангчиларнинг фронтлардаги жанговар жасоратлари», «Ватаннинг содиқ фарзандлари» бу сўнгги номи тилга олинган тўплам тўрт йиллик оғир жангларда ўз эрки, она Ватани учун мислсиз жасоратлар кўрсатган, Уруш қаҳрамони унвонига сазовор бўлган ўзбекистонлик жангчиларга бағишланган. Уч юз эллик бетдан иборат бу қаҳрамонномада 253 та ватандошларимизнинг беқиёс жанговар мардликлари қисқача ҳикоя қилинади.

Китобда Фарғона вилояти Бағдод туманидаги Пундигон қишлоғидан 1941 йилда урушга кетган оддий қишлоқ йигити Мамадали Топиболдиев ҳақида ҳам ёзилган. «Ўзбекистонликлар — партизан уруши қатнашчилари» деган жангномада уруш гирдобида қолган ўша вақтдаги иттифоқ республикаларида ва бошқа олис Европа ерларидаги партизан гуруҳларида босқинчиларга қарши мардонавор жанг қилган ўзбекистонлик йигитлар оғир, лекин жасоратли қисматларни бошдан кечирганлар. Шундай оғир жанг оловларида тобланган, беқиёс мардлик ва жасорат кўрсатган Топиболдиевнинг Белоруссия ўрмонларидаги жанговар ҳаёти тасвирланади. Мен Топиболдиевни ҳаёт вақтида унинг қишлоғига бориб, суҳбатдоши бўлганман. У ўтган оловли йўлларда мен ҳам бўлганлигим, у йўлларда партизанлар билан учрашганлигим ҳақида хотираларимизни сўзлашганлигим ҳамон ёдимда. Мамадали жасорати — она Ватанига бўлган эътиқоди, қасамёди ёшларимизга намуна бўладиган фидойиликдир.

У хизмат этган қисм қуршовда қолади ва нобуд бўлади. Мамадали душманга асир тушишни хиёнат деб билади ва ёвузлар тўдаси тўпалони орасидан ёриб ўтиб, бир неча кунлик ёлғиз саргардонликдан кейин бир белорус партизан гуруҳига қўшилади ва бу халқ қасоскорлари сафида туриб мард майдонда қандай жасорат кўрсатишини намоён этади. У гоҳи пиёда, гоҳи от-уловда, гоҳи ёлғиз, гоҳи партизан шериклари билан бирга босқинчи жазо отрядларини дуч келган жойда яксон этади, унинг бурчга садоқати, жасурлиги, беқиёс мардлиги туфайли ўзга мамлакат жанггоҳларида унга биринчи бўлиб Уруш Қаҳрамони унвони берилади. Мен Топиболдиев жасоратини хаёлга келтириб, ўзбекнинг юраги шернинг юраги бўлишини истаб ёздим. Шернинг юрагига эгалик жангчидан нақадар ботир, ҳушёр, кув, керак бўлса қурбон бўлишга тайёрлигини қиёс этади. Яқинда бир неча босқинчи Бурчмулло тоғ ораларида учта посбонимизни ушлаб кетганлиги матбуотда хабар этилди. Ўз юртида, тинч соқчилик ерида душманни пайқамай, унинг қўлига тушиш бу ўта лоқайдлик, уқувсизлик, номардликдир. Мен бир кекса жангчи қаламкаш сифатида ўтмиш жанггоҳларда кўрган олов юракли йигитларимизнинг югуриб кетаётган танклар устига отга мингандай санчиб миниб олиб ҳамлага ташланганларини, Абдулло Қурбоновдай, билдирмай ёв пистирмаларини, ертўлаларини эгаллаб, жанговар топшириқларни қойилмақом этиб, уруш қаҳрамони бўлганлардан яна мисоллар келтиришим мумкин.

Бу сўзларни ёзар эканман, Сурхон, Чотқол тоғларида ёвуз қузғунлар пайдо бўлиб, уларни яксон этилганлиги, бундай тўдалар яна пайдо бўлса, посбонликда турган соқчиларимиз у ёвузларни томоғидан бўғиб, яксон этишларини истаб қалам тебратдим.

Бизнинг гўзал Ўрта Осиёмиз, шу жумладан жаннатмакон жонажон Ўзбекистонимиз ўзининг неча асрлик орзусига энди етди, мустақил давлат бўлди, озод ва обод диёрга айланиб дунё назарида ярқираб турибди. Бу кўркам ва бойликлари бир дунё диёрни кўролмаганлар, ҳасад билан қараб, унга оёқ қўйишни хаёлига келтирганлар йўқ эмас. Биз шу ҳур, озод, мустақил диёримизни кўз қорачиғидай асрашимизни Президентимиз, Қуролли Кучларимизнинг Олий Бош қўмондони Ислом Каримов ҳар сўзларида эслатиб келмоқдалар. Биз она Ватан тинчлиги, ҳимоясига тайёр туришимизни асло унутмаслигимиз зарурлигини яхши биламиз. Керак бўлса, Ватан ҳимоясига ёшу қари бизлар доим тайёрмиз. Бу дил сўзларини бу мақолада хотирасини қаламга олган марҳум жангчи олим дўстимиз ҳам ўз асарларида такрор ва такрор ёзиб қолдирган.

Жангчи олим рус ва ўзбек тилида 1964 йилда нашр этилган «Ватаннинг содиқ фарзандлари» китобини ёзишдан аввал турли жойларда сақланаётган архив ҳужжатларини ўрганган, қисмлар, фронт қўмондонлари томонидан мукофотга тавсия этилган варақалар билан танишган, ҳаёт бўлган қаҳрамонлар билан учрашиб, улар билан суҳбатлашиб ҳужжатларни аниқлаган.

Уруш қаҳрамони, ховостлик марҳум Жўрахон Усмонов 1943 йил ёзида Белоруссиянинг Сож дарёсини кечиб ўтиб, қирғоқда бир неча кун давом этган жанглардан сўнг ўнта жангчи шериги билан қолганда, ўзини йўқотиб қўймади, қўлга тушмади, душманнинг бир ротага яқин одамининг такрор-такрор ҳамлаларини қайтариб туриб, ўқ-дори охирлаб қолганда, оч-наҳор, беҳол, ярадор шерикларини ёнига олиб «Бизни юз йилдан кейин ҳам эслайдилар» деб ҳайқирди ва шерикларини сўнгги ҳужумга кўтарди, ёрдамга етиб келган бўлинма жангчилари билан бирга босқинчилар тўдасини яксон этиб, янги марраларни эгаллашга ўтди.

Мана бугун олтмиш йилга яқинлашганда унинг табаррук номини ёдга олиб ўтирибмиз. Бундай элу юрт қаҳрамонлари юз эмас, мингйилликларда ҳам мустақил диёримиз бор экан абадий ёдга олинади. Жўрахоннинг туғилган қишлоғида унга ҳайкал ўрнатилган, қабри табаррук зиёратгоҳга айлантирилган.

Ватан қаҳрамонларини ёдга оларканмиз, бу қаҳрамонлар хотирасини ёзиб қолдирган, олим тарихчи Туроб Жўраевни ҳам Уруш Қаҳрамони сифатида ёдга оламиз. У иккинчи жаҳон урушида мардонавор қатнашди, алоқа бўлимида оддий жангчи бўлиб, жанговар буйруқларни намунали бажарди, бир жангда елкасидан оғир яраланиб, госпиталда даволаниб, яна урушнинг бошидан то тамом бўлган жойигача мардонавор етиб борди ва жанговар мукофотлар билан муносиб тақдирланиб, она юртига эсон-омон қайтиб келди. Тинч илмий, ижодий, педагогик даргоҳнинг мураббийси бўлди, оиласи, бола-чақалари билан умрининг охиригача элу юрт хизматида бўлди.

Жангчи Туроб Жўраев оловли йўллардан юрагида ёвга ғазаб, она Ватанига буюк муҳаббат билан ўтди, жанг майдонларида кўрган-кечирганларини, орзу-ўйларини жангдан бўш вақтларида қаламга олди. 1942 йил ноябрида жанггоҳда «Ватанимни севаман» шеърини ёзди. Бу шеър урушдан кейин Тошкентда нашр этилган «Жанговар саҳифалар» тўпламида эълон қилинди.

Ҳа, озод юртимизда халқ, давлат хизматида ўз онгли ҳаётини ўтказган устозлар, қария отахонлар, онахонлар эъзозда, ўтганлар хотираси ёдга олинади. Устоз Туроб Жўраев ҳам ўз асарлари билан мангуликка аталган маърифатномалари, жангномалари билан она элида барҳаётдир.

НАЗАРМАТ.

Кўргазмалар

ЯПОН ҚЎҒИРЧОҚЛАРИ

Япония маданияти кунлари доирасида Ўзбекистон Давлат санъат музейида «Япон қўғирчоқлари» номли кўргазма очилди. Кўргазмани Ўзбекистон Бадиий академияси, «OISILA-интернэшнл» (Япония) ва Ўзбекистоннинг Япониядаги элчихонаси ҳамкорликда ташкил қилган.

Қадим замонлардан бошлаб ҳунармандчилик ривожланиб, энг қадимги қўғирчоқ 24000 йилги сана билан қайд этилган.

Япон қўғирчоқлари ҳам эрамиздан аввалги 3000 йил олдин пайдо бўлиб, Эдо давридан бошлаб турли шакллари кенг ривожланган. Қўғирчоқлар Япон календаридаги турли саналарга бағишланган бўлиб, дизайни ва яратилган минтақага хос характерли томонлари ҳисобга олинган ҳолда бўлимларга бўлиниб, экспозиция тузилган. Улар орасида йил фасллари алмашинуви билан боғлиқ бўлган «Дзёси но Секку» (учинчи мартда) ва «Танго но Секку» (бешинчи майда) фестивалида ясатиладиган қўғирчоқлар бор. Бу байрамлар қиз ва ўғил болалар кунлари бўлиб, оилаларда шунга яраша қўғирчоқларга оналар томонидан турли либослар тикилган. «Ояма» қўғирчоқлари эса Япон қизларининг турли қизиқишлари, соч турмаклари, кийимлари ва бошқа қарашлари билан боғлиқ. Бу тоифа қўғирчоқларининг баъзилари Япон миллий чолғу асбоблари билан бирга ишланган. «Момотаро» қўғирчоғи эртак қаҳрамони бўлиб, бизнинг нўхат полвонни эслатади.

Бир хил тоифа қўғирчоқлар диний ва руҳий рамзларни ўзида жо қилиб, улардан Досин, яъни болалик руҳи тимсолини келтириш мумкин.

Япон маданиятида алоҳида ўрин тутадиган «Кабуки» театри персонажлари қўғирчоқлари ўзининг сирлилиги, кийимларининг мураккаблиги билан ажралиб туради. «Но» театри ҳам Муромати даври театр санъатининг етакчиларидан бўлиб, персонажлар ўйин ва рақс ҳаракатларини ниқоблар ва бўялган либосларда бажариб қўғирчоқларда ўз аксини топган. «Дэнто Кокеси» қўғирчоқлари ўзининг содда шакли ва ёрқин ранглари билан машҳур. Улар ёғочдан ясалиб, кийимлари ҳам бўёқлар ёрдамида ишланган. «Дзидай Фузоку» қўғирчоқлари тарих, ўтмиш ҳақида сўзласа, «Кадомоно Фузоки» қўғирчоқлари тахта устидаги болалар ўйинларини акс эттиради. Император саройи қўғирчоқларида гўдакларнинг беғубор юз тузилишлари тасвирланса, Госё қўғирчоқларининг боши нисбатан катта ясалган. Умуман Япон қўғирчоқлари ёғоч, қоғоз, газлама, лой ва бошқа материаллардан ишланган бўлиб, турли минтақаларнинг ўзига хос содда ясаш ва ранг бериш услублари мавжуд. Кўп асрлик анъаналар давомида шаклланган япон қўғирчоқлари ишланиш жараёнини кўз олдига келтирган инсон, уларнинг узоқ ва мураккаб иш жараёнини ҳис қилиши мумкин.

Умуман, Япон қўғирчоқлари шубҳасиз санъат турига мансуб бўлиб, ўзига хос характер ва тарихга эга Япония давлати миллий фахри ҳисобланади.

Феруза МИРЗАЕВА,
Камолиддин Беҳзод номидаги рассомлик ва дизайн миллий институтининг талабаси.

ШАРҚ ДУРДОНАЛАРИ

Оз-оз ўрганиб доно бўлур...

• Эй ўғил! Бу насиҳатларга қулоқ сол, касбу ҳунар ўрганишдан ор қилма, меҳнат қилишни ўрган! Унутмагинки, юрт ва элнинг ривожи ҳам ҳунарга боғлиқ! Энг ҳалол ва энг ёқимли емиш ва кийим ҳунардан ҳосил бўлади! Ҳунар яширин хазина! Куни келиб дунё тасодифлари туфайли мол-мулкдан ажралсанг ҳам, ҳунардан ҳеч қачон ажралмайсан! Аксинча, у янада сайқал топиб бораверади. Ҳунар сенинг доимий ҳамроҳинг ва мададкорингдир.

• Дунёда энг ёқимсиз ва энг ёмон хислатлардан бири — ишламасдан бировлар инъом-эҳсонига тама кўзини тикиб ўтиришдир. Бундай салбий хислатга эга бўлганлар ҳамма вақт қораланганлар. Эл орасида беқадр бўлганлар. Касбу ҳунар эгаси тамадан холийдир. У ўз ҳунарининг фазилати туфайли ўз қўл меҳнати билан ҳалол топиб, ҳалол ейди.

• Билгинки, ҳунар дунёда молу пул ғамлаш, ундан ўз маишати учун фойдаланиш учунгина эмас. Ҳар қандай ҳунарманд киши ўз ҳунари билан одамларнинг кўнглини олмоғи, кўпчиликка ёрдам бериб, уларни хурсанд қилмоғи лозим. Зеро, Шайх Саъдий айтадики:

Кишида бўлмаса фазлу ҳунардан,
Ундайнинг сувратдан нима фарқи бор?!
Ҳунар дунё тўплаш учун эмасдир,
Ўзгалар кўнглини шод қилгин такрор!

Муҳаммад Жавҳар ЗАМИНДОР.

• Ҳакимлар одамнинг аҳмоғини ташқаридан кузатиб билиб оладилар. Аҳмоқ киши кўнглига нима келса оқибатини ўйламай қилаверади. Тажрибакор ва ақлли одамларнинг гапига қулоқ солмайди. Ақлсиз одамлар нима деса уларга рози бўлади. Ўзига ҳаддан зиёда бино қўяди. Кимки уни мақтаса ўша кишини яхши кўради. Сўралган нарсага оқибатини ўйламай жавобини бераверади. Ҳар бир ишда шошқалоқликка йўл қўяди. Илмдан холий, хатога эса кон бўлади. Бойиб қолса ёки бировга ҳожати тушмайдиган бўлиб қолса ҳеч кимни менсимай, мағрурланиб юради. Биров савол берса жавоб бергиси келмайди. Саволга қўполлик билан жавоб беради. Ўзи сўрамоқчи бўлса ялиниб сўрайди. Кулса қаҳ-қаҳ уриб кулади, йиғласа ундан ҳам ўтказади.

«Фавокиҳ ал-жуласо»дан.

• Минг оғиз беҳуда сўздан бир луқма нақ таом яхши.

• Унутмагинки, ҳар бир айтилган сўз кишининг юрагидан дарак беради.

• Бирор ерга борганда эзмаланиб узоқ ўтирмаслик ва ўтиришда эса фақат керакли сўзларни гапириш одамнинг қадру қимматини оширади.

• Дунёнинг барча ёмонлиги қулфланган бир уйга яширилган. Унинг калити бойликка бўлган ҳирсдир.

• **Ҳикмат.** Киши сахий душмандан сақланганидан кўра хасис дўстдан асрангани яхшидир.

Байт:

Ҳар кимсада бўлса қабиҳ бир одат,
Бу одатни қилар бир куни такрор.

Муиниддин ЖУВАЙНИЙ.

• Ўз нафсини деб бойлик қидиришдан қочиш натижаси роҳат, эл молидан тама ипини узиш натижаси муҳаббат, ўзгалар сирини билиб, айбини топаман дейишдан қўл ювиш натижаси юксак хулқдир.

• Тинч бўлай десанг нафсинг хоҳишига қарама-қарши иш қил.

• Саломатликнинг қадри кетгандан сўнг билинади.

• Бир табиб бир одамнинг олдига келиб:

— Мен сенга учта нарса олиб келдимки, улар сендан ўзга кишига арзимайди! — деди.

— Улар нималар экан? — сўради улуғ киши.

Табиб баён қилиб деди:

— Сочни бўяйдиган рангки, у билан сочингни бир бор бўясанг, умринг охиригача бошқа оқармайди. Иккинчиси, ҳазм дорисики, ундан истеъмол қилсанг, ҳар қандай қўпол ва қаттиқ овқатни ҳам бир онда тилкалаб ташлайди. Учинчиси шундай бир дорики, ундан истеъмол қилсанг йигитлик айёминг қайтиб келади!

Табиб сўзини тугатгач, улуғ киши унга қараб деди:

— Сен олиб келган соч бўёғи алдов мояси, мағрурлик нишонаси, қариганда ёшларнинг қилиғини қилиш одамга ярашмайди. Қари кишига оқарган соч ҳам зийнатдир. Мен оқсочларимни қора зулматга алишмайман. Айтган ҳазм дорингга келсак, мен кўринган овқатни еяверадиган одамлардан эмасман. Еганда ҳам ошқозоним ҳазмига ожиз бўлмаганларини ейман, учинчи дорингга келсак, бундай дори ҳою ҳавасга берилган аҳмоқ одамларга керак. Ўзининг савобли ишларини ташлаб қўйиб, кун бўйи хотинлар олдида хушомад уриб ўтирадиган киши бахтсиз кишидир.

Абулбаракот ҚОДИРИЙ.
Маҳмуд ҲАСАНИЙ таржимаси.

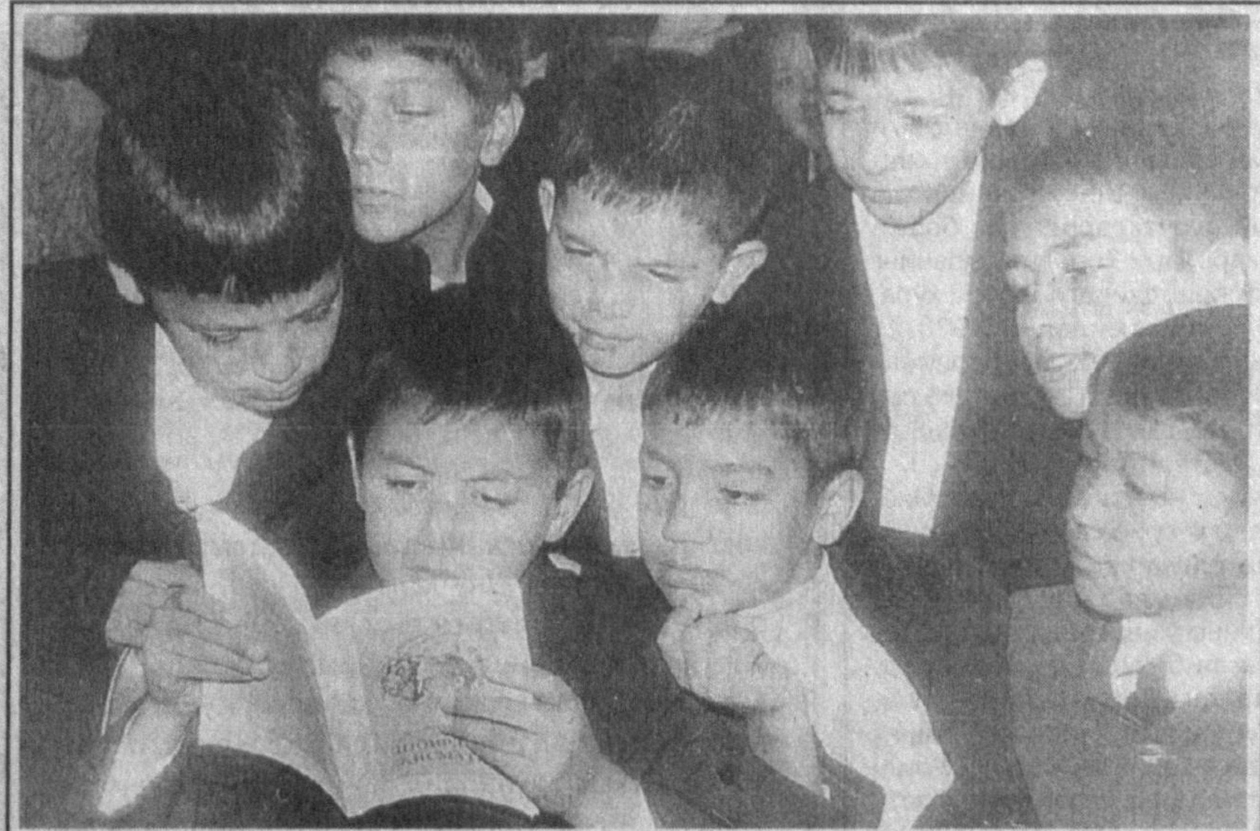

Билимга чанқоқ фарзандларимиз. Равиль Альбеков олган сурат.

Малҳамлар

БЎЙМОДАРОН

Бўймодарон кўп йиллик, бўйи 20-80 см келадиган ўсимлик. Пояси бир нечта, тик ўсувчи, юқори қисми шохланган бўлиб, улар қалқонсимон гул тўпламлари билан тамомланади. Барги оддий, икки марта патсимон ажралган, пояда бандсиз кетма-кет ўрнашган. Гуллари саватчага тўпланади. Саватчалар қалқонсимон тўпгулни ташкил этади. Меваси ясси,тухумсимон, кулранг.

Ўзига хос хушбўй. Қир, боғлар, йўл тоғ ён бағрида ўсади. Бўймодарон қадим замонлардан буён ишлатилиб келинган. XV асрда турли яраларни битиришда ва қон тўхтатувчи восита сифатида қўлланилган, XVIII ва XIX асрларда дори дизентерияда ва турли қон оқишларни тўхтатишда ишлатилган. Кейинчалик унинг бу хосияти унутилди ва илмий тиббиётда фақат овқат ҳазм қилишни яхшилаш ва иштаҳа очиш учун қўлланган. Олимларнинг изланишлари натижасида ўша унутилган хосияти айни пайтда тикланди ва илмий асосда исботлаб берилди.

Ўсимлик таркибида каротин, дармондори К ва С, ахиллеин алкалоиди, эфир мойи, холин, аспарагин, смола, фитонцидлар, хамазулен, ошловчи каби мураккаб моддалар бўлади. Шунинг учун бўлса керак, у турли хасталикларда: ич кетганда, айниқса қон аралаш ич кетганда, бош оғриқни қолдиришда, пешоб ҳайдовчи, ўпка силида, меъда-ичак касалликларида, қон оқишларда, бавосилда яхши наф келтиради. Шунингдек, унинг гулини майдалаб, асалга қориб ейилса, гижжани туширади. Халқ табобатида ўсимликдан тайёрланган дамлама ва қайнатма тиш оғриғини қолдиришда, эмизикли сутини кўпайтиришда ишлатилади. Дамлама тайёрлаш учун бир стакан қайнаб турган сув қуйилади ва ўсимликнинг ер устки қисмидан бир ош қошиқ солиб, 1 соат мобайнида дамланади. Сўнг докада сузилади, тайёр дамламадан кунига 3 маҳал овқатдан олдин бир қошиқдан ичилади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ, доришунос.

Биласизми?

КЎПРОҚ ОЛМА ЕНГ

Қадимги юнонлар олмани ёшлик элексири деб аташган. Ҳозирги замон олимларининг фикрича ҳам олма паришонхотирликка қарши восита экан.

Француз кардиологлари ҳайвонлар билан бир қанча тажриба ўтказдилар. Улар ҳайвонларга чекланмаган миқдорда олма бердилар ва уларнинг қонидаги холестеринни ўлчаб кўрдилар. Маълум бўлишича, қонда холестерин анча камайган. Шундан сўнг бу тажриба 90 нафар кўнгилли одамлар билан ўтказилган. Улар ҳар куни 300 граммдан олма истеъмол қилишган. Буни қарангки, улардаги паришонхотирлик деярли барҳам топган.

ОРОЛДА МИТТИ ДАРАХТЛАР

Гавай архипелаги Кауаи ороли мавжуд бўлиб, у ерда ер юзида энг кўп ёмғир ёғадиган оролдир.

У ер ўта намчил бўлганлиги учун ҳам дарахтлар унча ўсмайди, яъни уларнинг бўйи атиги 20 сантиметрга етади холос. Аммо ўтлари баҳайбат — гумметра ўтининг барги 2,4 метргача бўлади.

Шоира МУҲАМЕДОВА тўплади.

Халқимиз қадим-қадимдан меҳмонни жуда улуғ инсон сифатида қадрлаб келганлар ва ҳамон ардоқлайди. Ота-боболаримиз «Меҳмон отойи худо» (яъни худо йўллаган инсон), «Меҳмон отангдек улуғ» деб таъриф берадилар.

Фарзандларингизга ўқиб беринг

ҲАЁТ АЛИФБОСИ

Меҳмон ҳақида

Вилоятларда сафарда бўлган одам буни тезроқ ҳис қилади. У ким бўлишидан қатъи назар, исмини ҳам суриштирмай «меҳмон» деб эъзозлайдилар, ўтқазгани жой топмайдилар.

Айниқса, водийликлар мезбонликни ўрнига қўядилар. Вақти келиб у ерларга бирор танишингизни йўқлаб борсангиз, дўстингиз у ёкда турсин, яқинлари сизнинг келганингиздан хабар топган замоно уйида меҳмон қилиб, бир пиёла чой тутмагунча кўнгли жойига тушмайди. Халқимизда «меҳмон келар эшикдан, ризқи келар тешикдан», деган нақл юради. Яъни меҳмон келган уйга файз киради, барака келади. Шу сабабли бор нарсани аямасдан, меҳмонни яхшилаб кутишга ҳаракат қилиш керак. Оналаримиз илгари қандай шароит бўлмасин (хоҳ уруш, хоҳ қимматчилик даври бўлсин) бола-чақанинг ризқини қийиб бўлса ҳам меҳмонни кутишни ўрнига қўйганлар, топган-тутганларини меҳмоннинг олдига қўйганлар. Ана сизга шарқона, ўзбекона меҳмон кутиш, қолаверса, ана сизга юксак маънавият. Бу одатдан мақсад меҳмон олдида «ўзини кўрсатиш» ёки «хўжа кўрсин» эмас, балки азалдан меҳмонни тансиқ таом ва ширинликлар билан сийлаш расмга айланган.

Меҳмон ҳақида сўз кетар экан уни гуруҳга бўлишимиз мумкин. Биринчисини — махсус меҳмон десак, иккинчисини — эса кутилмаган меҳмон, деймиз. Махсус меҳмон — бу маълум кунга ва аниқ вақтга таклиф этилганлар. Кутилмаган меҳмон мезбонни хабардор қилмай — бирор сабаб ёки бирор юмуш билан ташриф буюрганлардир.

Меҳмонни кутиш

Аввало, уйга келган кишини эшик олдида куттириб қўйманг (бундай ҳолларда келувчи олдига кундузими, кечасими эркак киши ёки ўғил бола чиққани маъқул). Меҳмонни ҳар қандай вазиятда ҳам очиқ чеҳра билан кутиб олинг. Ҳол-аҳвол сўрашгач «Қани, уйга марҳамат, чой тайёр» деб, такаллуф билан уни ичкарига таклиф этинг. Агар у шошиб турганини, уйга кира олмаслигини айтиб, эшик олдида суҳбатлашишга майл билдирса, унинг кўнглига қаранг, ортиқча зўрламанг. Суҳбатни бошлаш учун «Хизмат» дея мурожаат этинг. Сиз уни диққат билан тингланг ва мулойимлик билан керакли жавобни қилинг. Суҳбат тугагач «Буниси ҳисоб эмас, бошқа сафар хотиржам бўлиб келинг», дейишни унутманг. Агар у уловда бўлса, то у кўздан ғойиб бўлгунча хайр-хўш қилиб туринг, дарров уйга кириб кетманг, бу одобдан эмас.

Юқорида таъкидлаганимиздек, сизга махсус меҳмоннинг қачон келиши маълум, албатта. Шунинг учун тайёргарликни эрта бошлаб юбориш керак, яъни уйларни супуриб-сидириш, идиш-товоқларни кўздан кечириб чиқиш керак, зарур бўлса, тозалаб ювиб қўймоқ лозим. Кўча, ҳовли, йўлаклар, хоналар саранжом ва саришта бўлиши ва барча оила аъзолари меҳмон келишидан хабар топган бўлишлари ва оҳорли кийимларни кийиб олишлари керак. Имкониятга қараб, таомлар ҳамда дастурхонга қўйиладиган ноз-неъматлар рўйхатини тузиб қўйиш мақсадга мувофиқдир, шошиб қолмайсиз. Дастурхон тузагач у ердаги барча нарсаларни кўздан кечиринг, токи меҳмонлар олдида «тузни олиб кел, сочиқ қани» каби сўзларга ўрин қолмасин.

Меҳмон келиши билан биринчи навбатда унга сув билан сочиқ тутишни эсдан чиқарманг ва улар учун мўлжалланган махсус хонага бошланг. Хонага ўзингиз биринчи бўлиб киринг, сабаби меҳмон нотаниш бўлган уйда қаерга юришини билмай, иккиланиб туриб қолиши мумкин, уни ўтиришга таклиф этинг ва фотиҳа ўқилгач, ҳол-аҳвол сўранг. Шу пайтда киритиб юборилган чойни олиб, шошмасдан чойни қайтаринг ҳамда бир оз тиниққунича нонларни ушатиб, меҳмонни дастурхонга таклиф қилинг ва чой узатинг. Ҳар бир меҳмонни шахсан ўзингиз кутиб олишга ҳаракат қилинг.

Меҳмон олдида ҳатто «Мушугингизни ҳам пишт» деманг, унинг кўнглига келиши мумкин» деган боболарнинг ўгити бор. Шунинг учун уйдаги оила аъзолари билан паст овозда сўзлашинг, кайфиятингиз ёмон бўлса ҳам сездирманг, бировга асло танбеҳ берманг, ширин муомала қилинг. Бирон нарса керак бўлса, уни имоишора билан битиринг. Ҳар сафар меҳмонлар ҳузурига кирганингизда «Хуш келибсиз», «Яхши ўтирибсизларми?» деган сўзларни канда қилманг. Меҳмонларни зериктирмаслик учун яхши, кулгили воқеалардан ҳикоя қилиб ўтиринг.

Уйдаги имкониятларга ҳамда меҳмонларнинг хоҳишига қараб яхши қўшиқ, мусиқа тинглашга таклиф этинг.

Зиёфат одатда, узоғи билан уч соатга мўлжалланади. Шу вақт орасида мўлжалланган таомлар тортилади, ўзаро суҳбатлар ҳам ниҳоясига етади. Меҳмонлар ҳам ўз ўрнида тараддудланиб қоладилар ва кетиш учун ижозат сўрайдилар. Шунда сиз улардан кўнгил хуши учун вақтни қандай ўтказганликлари ҳақида сўраб қўйишингиз мумкин, келганликлари учун миннатдорчилик изҳор этишни унутманг.

Умумий фотиҳа ўқилгач, кайфиятларни кўтарувчи «Шунақа келиб туринглар, уйдагиларга салом айтинг», деган сўзлар билан кузатиб қўйинг.

Шукур ДАДАШ.

БЎЛАКЛАНГАН СЎЗЛАР

Девоналик — дев оналик
Емирмоқда — ем ирмоқда
Жасурлик — жа сурлик
Жўналиш — жўн алиш
Искана — ис кана
Ростакам — рост акам
Йўловчи — йўл овчи
Йўқолмади — йўқ олмади
Келишимли — кели (ўғри) шимли
Киройи — кир ойи
Контузия — кон тузи-я
Кузатади — куз атади
Кулол — кул ол
Мадори — ма дори
Бутилка — бу тилка
Оқилона — оқил она
Одилона — одил она
Одамови — одам ови
Полиз — пол из
Хошим — хо шим
Бандит — банд ит
Беватан — бева тан
Бедарак — беда рак
Борона — бор она
Бутоқ — бу тоқ
Бўлишли — бўл ишли
Жаҳолат — жа ҳолат
Жонкуяр — жон куяр
Жимит — жим ит.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ.

ЛУҒАТ ДАФТАРИДАН

(Ҳазил)

ДАН — айтганини қилдирадиган, кимлигини билдирадиган шахс

* * *

ТРОЛЛЕЙБУС — баъзан манзилига боргунча бир неча бор шоҳи чиқиб, йўл-йўлакай тўхтаб қоладиган транспорт.

* * *

ЧИПТА — кўпинча текширув пайтида автобусларда тарқатиладиган қоғоз.

* * *

ЧЎТАЛЧИ — автохўжаликларга кирган, чиққан автобусларни кузатиб ўтирадиган қоровул.

* * *

ЭГОВ — транспортлар умрини қисқартирадиган ғадир-будир йўллар.

* * *

ОМБОР — «йўқ» эҳтиёт қисмларни сақлаб турадиган хона.

* * *

ТОПИШМОҚ — автохўжаликка келган янги автобуснинг эгаси кимлигини биласизми?

Саидмурод САИДАҲМАД.

Саломатлик

КАСАЛЛИКНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ

Россиянинг Новосибирск шаҳрида тиббиёт академияси ташхис ва тиббиёт бўлими бошлиғи, тиббиёт фанлари номзоди К.П.Бутейко 40 йилдан ортиқ лабораторияда ИОГ таълимотидан фойдаланган ҳолда одатда кенг тарқалган касалликларнинг сабабини аниқлаш, унинг олдини олиш ва даволашда ҳозирги замон тиббиёт усулларига биноан нафас олишни тўғрилаш билан даволашни таклиф қилди.

Олимнинг фикрича, касалликларнинг етмиш фоизи, ўлимнинг саксон фоизи сабабини нотўғри нафас олишдан деб ҳисоблайди. Тиббиётда чуқур нафас олиш ниҳоятда фойдали экани маълум. Олимнинг фикрича, аксинча чуқур нафас олиш зарарлидир. Агар соғлом киши 1-2 дақиқа чуқур нафас олса, шу заҳоти бош айланиши, кўнгил айниши, беҳушлик пайдо бўлади, агар бемор киши бир дақиқа чуқур нафас олса, ундаги касалликларнинг аломатлари дарҳол юзага чиқади, қон босими ошади, нафаси сиқилади, юраги санчийди ва ҳоказо.

Бундай ҳолларда К.П.Бутейко усулини қўллаб, нафасни ихтиёрий равишда бурун билан енгил нафас олиб чиқаргандан кейин тўрт сония тўхтатиб турасиз ва яна қайтарасиз. Шу тарзда 5-10 дақиқа давом эттирасиз (ана шунда бир дақиқада 16-20 марта эмас, 6-8 марта нафас оласиз). Шу машқдан кейин яна бемор ўз ҳолига қайтади. Бу машқни кунига 10-12 марта қайтариш керак. 150 хил тез-тез учраб турадиган асаб, ўпка, қон-томир, модда алмашинуви, ошқозон, ичак ва бошқа касалликларнинг келиб чиқишини чуқур нафас олишдан (ўпка гипервентиляцияси) деб ҳисоблайди.

Қон босими, юрак санчиши каби касалликлар дори-дармонлар билан ҳафталаб даволанади, нафас олишни ихтиёрий тўғрилаб олинса, бу ҳол 5-10 дақиқада тузалиши мумкин.

Одам нафасни буруидан меъёрида олиб турса, қонда саноқсиз кимёвий таркиблар, элементлар етарли даражада бўлади. Нафасни нотўғри, чуқур олишдан қонда кимёвий элементлар таркиби ўзгаради ва шу қаторда углекислота моддаси камаяди. Қонда углекислота моддаси камайиб кетиши бронхларнинг сиқилиши, юрак, мия, қўл-оёқ, қон томирларининг сиқилишини келтириб чиқаради. Шунингдек, нафас сиқиши, бош оғриғи, қулоқ шанғиллаши, юрак санчиши, қон босими, уйқусизлик ва бошқа аломатлар пайдо бўлади. Шу вақтда беморлар нафасни ихтиёрий равишда тўғрилаб олсалар (юқорида кўрсатилган усулда) бу аломатлар тезда барҳам топади.

Сурункали беморлар мунтазам равишда шифокор кўрсатмаси бўйича ушбу машқни бажариб турсалар, касаллик бир неча соатда ва айрим оғирроқ касалликлар 2-3 ойда тузалиб кетадилар.

Болаларнинг сурункали ўпка шамоллаш касаллиги ҳам шу усулда даволанса, болалар тез кунда соғаядилар. Нафасни ихтиёрий равишда тўғрилаб олиб туришда инфаркт, инсульт, эмфидема ва қон томир касалликлари, паришонхотирликнинг олди олинади.

К.П.Бутейконинг беморларни дорисиз даволашда нафас олишни (юқорида кўрсатилганидек) тўғрилаб олиш ва бошқа усуллари қўлланмаси ишлаб чиқилган ва Россиянинг кўпгина шаҳарларидаги шифохоналарда қўлланилмоқда.

Бизнинг мамлакатимизда ҳам ушбу усул билан кўпгина касалликларни даволашда синаб кўрилди ва ижобий натижаларга эришилди.

Саидумар ЖАЛОЛОВ, шифокор.

«ОЙНАИ ЖАҲОН»ДА

ШАНБА, 28

«ЎЗБЕКИСТОН» ТЕЛЕКАНАЛИ

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 Марказий газеталар шарҳи.
8.50 «Ер ва диёр мадҳи». Мусиқий дастур.
9.10 «Ҳидоят сари».
9.35 ТВ-метео.
9.45 «Телевизион миниатюралар театри».
10.20 «Озод юрт одамлари». Бадиий-публицистик кўрсатув.
«Умид» намойиш этади:
10.35 «Умид» ахбороти.
10.50 «Табассум кўчаларида».
11.20 «Ихлос».
11.40 «Қалбим чечаги». Бадиий фильм. 8-қисм.
12.20 ТВ-метео.
12.30 «Мен нечун севаман, Ўзбекистонни». Публицистик кўрсатув.
13.05 Лирик тароналар.
13.25 «Кўк қуш». Бадиий фильм.
15.05 «Дўстлик» видеоканали: 1. Мехрангез. 2.Жетиген.
15.25 ТВ-анонс.
15.35 «Ҳамшира-2000». Республика кўрик-танлови.
16.10 Болалар учун. «Фламинго».
16.30 ТВ-клип.
16.40 «Дилга яқин одамлар». С. Маҳмудова.
17.00 «Юки ерда қолмас элимнинг».
17.15 «Экспедиция». Телесериал премьераси. 24-қисм.
18.05 Болалар учун. «Ҳа, Ҳа, Ҳа».
18.30 «Қишлоқ ҳаёти».
18.45 «Қуйла, ёшлигим». Мусиқий дастур.
19.10 «Пахтабанк:Ислоҳотлар йўлида».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида)
20.30 «Ахборот».
21.05 А. Навоий таваллудининг 560 йиллигига. «Навоийхонлик».
21.20 2000 йил - Соғлом авлод йили. «Соғлом авлод - бу бизнинг келажагимиз».
21.50 «Ҳамма кўриши шарт. эмас». Дам олиш дастури.
22.35 Ўзбекистонда Япония маданияти кунлари кундалиги.
«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури:
22.45 «Хотира саодати». Бадиий фильм. 1 -қисм.
23.55 «Ахборот».
00.30-00.35 «Ватан тимсоллари».

YOSHLAR

7.55 Кўрсатувлар дастури.
8.00 «Давр тонги».
9.00 «Янги авлод» студияси: «Келинг танишайлик», «Мульттомоша».
9.35 «Табобат оламида».
9.55 «Мусиқий лаҳзалар».
10.05 «Ракурс».
10.25 «Мусиқий лаҳзалар».
10.35 «Ёшлар ва маънавият». Бурҳониддин Марғиноний.
10.50 «Олтин мерос».
11.00 «Ёшлар» телеканалида спорт: Ринг қироллари.
12.00 «Мусиқий лаҳзалар».
12.20 «Ёшлар овози».
12.40 «Буюк аждодлар». Бурҳониддин Марғиноний.
12.55 «Мусиқий лаҳзалар».
13.10 «1001 кеча». Телесериал. 28-қисм.
13.35 «Кутилмаган меҳмон».
13.55 Каратэ бўйича «Умид» халқаро турнири. Кўрсатув Наманган шаҳридан тайёрланган.
14.15 «Мусиқий лаҳзалар».
14.25 «Абу Мансур Мотуридий» 1-қисм.
14.45 «Олтин мерос».
14.55 «Ўзбекистон қанотлари».
15.10 «Эрта сўнган юлдузлар».
15.30 «Мусиқий лаҳзалар».
15.35 «Ёшлар» телеканалида спорт: Теннис.
16.35 «Сиз туғилган кун».
17.10 «Орол бўйига сафар».

* * *

17.25 Кўрсатувлар дастури.
17.30 «Янги авлод» студияси: «Оқ кабутар», «Мульттомоша».
18.05 «Мен элимнинг юрагида яшайман». Видеофильм.
18.20 «ТВ-саёҳат».
18.40 «Мусиқий лаҳзалар».
18.55 «Иқлим».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «ТВ-анонс».
19.35 «Бизнес-академия».
19.50 «Аёл қалби наволари». Манзура.
20.05 «Ҳайрат».
20.25, 20.50, 22.30 Эълонлар.
20.30 «1001 кеча». Телесериал. 29-қисм.
20.55 «Мусиқий лаҳзалар»
21.05 «Сир»
21.25 Сиз севган «Байрам» гуруҳи.
21.55 «Иқлим».
22.00 «Давр». Ахборот дастури
22.30 «Каталог».
22.40 «Мусиқий лаҳзалар».
22.50 «Футбол плюс...»
23.10 «Ёшлар» телеканалида. Премьера. «Ўйин». Бадиий фильм
0.40-0.45 «Хайрли тун».

ТТК

9.00 «Тонгги пойтахт».
9.50 «Омад» тележурнали.
10.10 ТТВда сериал: «Санта-Барбара».
10.50 2000 йил - Соғлом авлод йили. «Спорт-тайм».
11.10 «Сиз соғинган наволар». Н. Аҳмедова.
11.35 «Болажонлар экрани». «Золушка учун уч ёнғоқ».
12.55 «Экспресс» телегазетаси.
13.10 «Сайёрамиз бўйлаб». 42, 43-қисмлар.
14.00 «Дўстлик» видеоканали. «Немис шарҳи», «Чинсен».
14.45 ТТВда сериал: «Машҳур ва бадавлат одамлар».
15.30 «Жаҳон географияси».
16.20 Кинонигоҳ. «Чақмоқ довон».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.10 «Дурдона».
18.30 «Пойтахт». Ҳафталик шарҳ (рус тилида)
18.55, 20.20 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
19.50 «Экспресс» телегазетаси.
20.05 «Эътиқод».
21.00 «Пойтахт». Ҳафталик шарҳ.
21.25 «Омад» тележурнали.
21.45 «Аёл - она, мураббий, раҳбар». Телеклуб.
22.05 ТТВда сериал: «Санта-Барбара».
22.45 Оҳанглар ва эълонлар.
23.00 ТТВда сериал: «Санта-Барбара».
23.40 «Хайрли тун, шаҳрим!»

«ХАЛҚАРО» ТЕЛЕКАНАЛ

4TV

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «СНН-шоу».
9.20 «Инглиз тили Сиз учун».
9.45 «Кино сайёраси».
10.05 «Дурдаршан».
10.30 «Экран зийнати ва қиммати».
10.50 Кинематограф. «Ҳаётда бир марта». Бадиий фильм.
12.10 «Ёшлар кўчасида».
12.30-13.00 «Немис тили».

* * *

16.30 Кўрсатувлар тартиби.
16.35 «Бинафша».
16.55 «Гўзаллик ва мангулик ҳақида».

*

17.10 М. Задорновнинг учрашув кечаси.
18.10 Лейтенант Коломбо «Ўлимга вақт йўқ» детективида.
20.00 «Время».

*

20.40 «Мусиқий совға».
21.20 «Эксклюзив».
21.40 «Биргаликда куйлаймиз».
23.10 Кинематограф. «Куз афсонаси». Бадиий фильм.
00.40 «Ахборот» (рус тилида)
1.05 «Тунингиз осуда бўлсин».

ЯКШАНБА, 29

«ЎЗБЕКИСТОН» ТЕЛЕКАНАЛИ

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».

*

8.35 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.10 «Янграсин шўх яллалар». Мусиқий дастур.
9.30 «Ғаройибот».
«Умид» намойиш этади:
9.45 «Умид» ахбороти.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».

*

11.00 «Йўлингиз бехатар бўлсин!»
11.25 ТВ- метео.
11.35 2000 йил - Соғлом авлод йили. «Оналар мактаби».
11.55 «Цирк! Цирк! Цирк!»
12.15 «Шоҳруҳ» клуби.
12.35 ТВ-метео.
12.45 «Ажабсанда».
12.55 «Мозийдан бир мўъжиза». Имом Абу Мансур ал-Мотуридий таваллудининг 1130 йиллигига. 4-қисм.
13.10 «Туҳфа». Мусиқий дастур.
13.30 «Қувончли кунлар». Бадиий фильм.
15.05 «Ёнимиздаги одам». Бадиий-публицистик кўрсатув.
15.25 «Қувноқ стартлар». Телемусобақа.
16.05 «Ҳамшаҳарлар». Термиз - 2500 ёшда.
16.25 «Спорт уик-энд».
16.45 «Қалб гавҳари».
17.05 «Экспедиция». Телесериал премьераси. 25 -қисм.
17.55 ТВ-анонс.
18.00 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
18.20 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
18.35 «Олам қўшиққа тўлсин». Мусиқий дастур.
18.55 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.00, 20.25, 21.10 Эълонлар.
19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида)
20.05 «Санъат олами».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Якшанба оқшомида». Мусиқий-дам олиш дастури.
«Спорт» дастури:
21.45 Футбол. Осиё кубоги-2000. Финал.
23.25 «Олам футболи».
23.50 ТВ-1 намойиш этади: Телеанонс.
«АСР МЎЪЖИЗАСИ» кинодастури:
00.05 «Хотира саодати». Бадиий фильм. 2-қисм.
1.20-1.25 «Ватан тимсоллари».

YOSHLAR

7.55 Кўрсатувлар дастури.
8.00 «Давр тонги».
9.00 «Янги авлод» студияси: «Оқ кабутар», «Мульттомоша».
9.35 «Мусиқий лаҳзалар».
9.45 «Футбол плюс...»
10.05 «Ҳайрат».
10.25 «Мусиқий лаҳзалар».
10.35 «Қишлоқдаги тенгдошим».
10.55 «Дастхат».
11.15 «Ёшлар» телеканалида ҳарбий-ватанпарварлик дастури: 1.»Марду майдон», 2. «Аскар мактублари», 3. «Аскар ҳангомалари».
12.05 «1001 кеча». Телесериал. 29-қисм.
12.25 «Ёшлар овози».
12.45 «Абу Мансур Мотуридий». 2-қисм.
13.05 «Юзма-юз». Бадиий фильм.
14.35 «Ёшлик қўшиқлари».
14.45 Ўзбекистонда Япония маданияти кунлари. «Япониянинг хазиналари». Ҳужжатли фильм.
15.35 «Олтин мерос».
15.50 «Учинчи сайёра» маърифий дастури: «Лузитания» ҳалокати».
16.40 «Мен элимнинг юрагида яшайман». Видеофильм.
16.55 «Мусиқий лаҳзалар».
17.05 Кўрсатувлар дастури.
17.10 «Янги авлод» почтаси, «Ким эпчил-у, ким чаққон?», «Мульттомоша».
18.00 «Якшанбада кўришгунча».
18.15 «Очун».
18.40 «О, ёшлигим».
19.00 «Давр» - news.
19.15 «Мусиқий лаҳзалар».
19.30 «Соғинч». Шукур Бурҳоновнинг 90 йиллиги олдидан.
19.55, 20.25, 22.40 Эълонлар.
20.00 «1001 кеча». Телесериал. 30-қисм.
20.30 «Синфдош».
20.55 «НИҲОЛ» мукофотини топшириш маросимидан ёзиб олинган мусиқий дастур.
21.55 «Иқлим».
22.00 «Давр ҳафта ичида».
22.40 «Иқлим».
22.45 «НИҲОЛ» мукофотини топшириш маросимидан ёзиб олинган мусиқий дастур (давоми)
24.00-0.05 «Хайрли тун».

ТТК

9.00 «Тонгги пойтахт».
9.50 «Омад» тележурнали.
10.10 ТТВда сериал: «Санта-Барбара».
10.50 2000 йил – Соғлом авлод йили. «Спорт оламида».
11.10 «Экспресс» телегазетаси.
11.25 «Ҳарбийлар куйлаганда». Республикада хизмат кўрсатган Қуролли Кучлари марказий ашула ва рақс ансамбли ижро этади.
12.00 «Болажонлар экрани». «Ўрмонлар оша, тоғлар оша».
13.10 «Жаҳон географияси».
14.00 «Дорихона эшитади».
14.30 «Сайёрамиз бўйлаб». 44, 45-қисмлар.
15.20 «Ишонч».
15.35 «Туризм ҳақида».
16.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
16.25 Кинонигоҳ. «Ғаройиб ферма».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.15 «Моҳир».
18.30 «Пойтахт». Ҳафталик шарҳ.
18.55 «Экспресс» телегазетаси.
19.10 ТТВда сериал: «Санта-Барбара».
19.50 «Мусиқий лаҳзалар».
20.00 «Пойтахт». Ҳафталик шарҳ.
20.25, 21.20 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
21.00 «Омад» тележурнали.
22.05 «Тасанно».
22.30 ТТВда сериал: «Санта-Барбара».
23.10 «Оҳанглар ва эълонлар».
23.20 Кинонигоҳ. «Мумиё».
1.05 «Хайрли тун, шаҳрим!»

«ХАЛҚАРО» ТЕЛЕКАНАЛ

4TV

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Тонг» дастури.
10.05 «Парле ву франсе?»
10.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тили)
10.40 «Болалар олами».
11.00 «Фан-тайм» (Болалар учун инглиз тили)
11.10 Кинематограф. «Жаноб Магу». Бадиий фильм.
12.30-13.35 «Дўстлик» видеоканали: «Айчурек», «Дидар», «Машриқ оҳанглари».

***

17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.05 «Полапон».

*

17.25 Роксана Бабаян «Хотин-қизлар билан содир бўлган воқеалар» дастурида.

*

18.00 «Интернет ҳудуди».

*

18.15 «Аралаш». Хажвий киножурнали.
18.25 «КВН-2000».
20.30 «Бизнес-ревю».
20.35 «Тенгдошлар».
20.55 «Мусиқий совға».
21.35 «Нафақат спорт ҳақида».
21.55 «Буржлар башорати».
22.55 «Мюзик-холл».
23.25 Кинематограф. «Оқ велосипед». Бадиий фильм.
00.45 «Таҳлилнома».
1.15 «Тунингиз осуда бўлсин».

Тошкент шаҳар ҳокимлиги томонидан Махди Мубожирович Муробов номига 1995 йил 27 январда берилган хусусийлаштириш тўғрисидаги 006932-рақамли рўйхатдаги 184-рақамли ордер йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаси Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири Рисбой Ҳайдарович Жўраевга акаси **Болибек Ҳайдарович ҲАЙДАРОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Бош муҳаррир Акмал АКРОМОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи — 209

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. Қоғоз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамти»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Буюртма Г-907. Босмага топшириш вақти 11.30 Топширилди 13.00 1 2 3 4 5 6